

**Den Mangfoldige
Folkeskole**

INDLEDNING

Den Mangfoldige Folkeskole er et ambitiøst fælles projekt, der har haft én klar vision: at øge deltagelsesmulighederne for alle børn og unge i de nordjyske folkeskoler. Ingen kommuner var fuldt ud lykkedes med inklusionsopgaven – og derfor gik vi sammen som én fælles region om at lykkes bedre på børnenes vegne. Projektet har samlet kommuner, forskere, praktikere og professionshøjskole om at styrke skolens evne til at rumme mangfoldighed som en ressource.

Denne onlinepublikation udgives af de 11 nordjyske kommuner. UCN har som samarbejdspartner i projektet ligeledes medvirket med input og perspektiver. I publikationen præsenterer vi projektets mål, de vigtigste indsigter og erfaringer fra kommunernes arbejde, følgeforskningen og evalueringen. Her finder du læring, konkrete fund og opmærksomhedspunkter, som kan inspirere til videre udvikling af folkeskolen. Publikationen er skabt som et opslagsværk og en inspirationskilde for alle, der arbejder med børn og unge – fra ledere, lærere og pædagoger til politikere og forvaltninger.

TAK

En stor tak til **medarbejdere, ledere og chefer i de nordjyske kommuner** for jeres engagement, aktive deltagelse og vilje til at udvikle, dele og blive klogere sammen. Det er jeres indsats, der har skabt de konkrete resultater og gjort projektet levende i praksis.

Endelig tak til **UCN** for partnerskabet og for at bidrage til den omfattende kompetenceudvikling i de nordjyske kommuner. Jeres faglige styrke og samarbejde har været en hjørnesteen i projektets succes.

På vegne af Den Mangfoldige Folkeskole

Lene Hvilsom Larsen
Forperson, Den Mangfoldige Folkeskole
Centerchef Børn og Unge, Rebild Kommune

Indhold:

→ Info om projektets formål

Brønderslev
Frederikshavn
Hjørring
Jammerbugt
Læsø
Mariagerfjord
Morsø
Rebild
Thisted
Vesthimmerland
Aalborg

Opmærksomheder fra
UCN

Opmærksomheder fra
Børne- og kulturchefer

Resultater fra
den kvalitative forskning

Resultater fra
den kvantitative forskning

Resultater fra
evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

Indhold:

Info om projektets formål

→ Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra
UCN

Opmærksomheder fra
Børne- og kulturcheferne

Resultater fra
den kvalitative forskning

Resultater fra
den kvantitative forskning

Resultater fra
evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

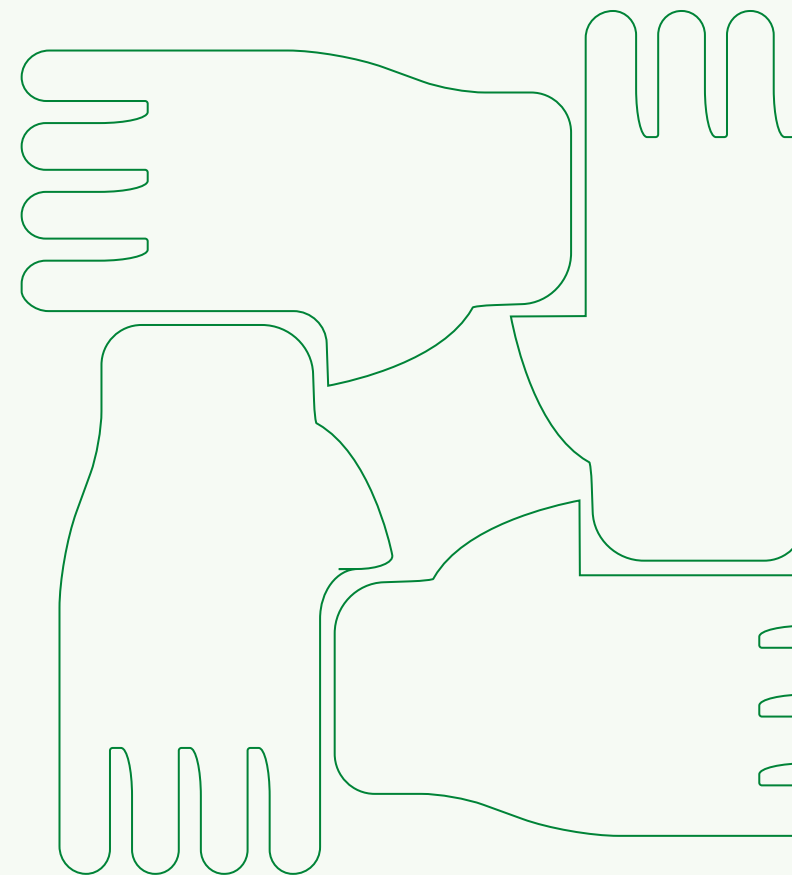
LÆRINGSSAMTALEN SOM OMDREJNINGSPUNKT VORES VIGTIGSTE LÆRING I DEN MANGFOLDIGE FOLKESKOLE

4 PERSPEKTIVER PÅ LÆRINGSSAMTALEN

1
Læringssamtalen kan understøtte **teamsamarbejde**, hvor teamdeltagere lytter til hinanden – som et godt udgangspunkt for videndeling.

MEDARBEJDERE OG LÆRINGSSAMTALEN:

”Læringssamtalens form giver god mulighed for, at man kan få lov til at folde en problemstilling ud, uden at blive afbrudt – men samtidig styret inden for en fastsat tidsramme”.

Indhold:

Info om projektets formål

→ Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra
UCN

Opmærksomheder fra
Børne- og kulturchefer

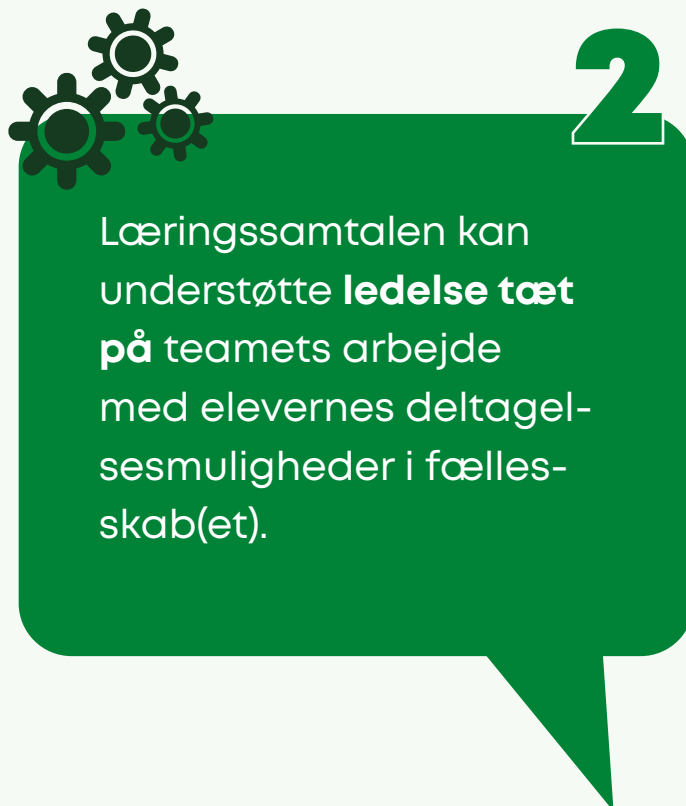
Resultater fra
den kvalitative forskning

Resultater fra
den kvantitative forskning

Resultater fra
evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

Lærings samtalen kan understøtte **ledelse tæt på** teamets arbejde med elevernes deltagelsesmuligheder i fællesskab(et).

LEDERE OG LÆRINGSSAMTALEN:

”Lærings samtalen form giver et godt indblik ind i lærernes dagligdag og problemstillinger – og er dermed en meget professionel tilgang til arbejdet med de vanskeligheder der opstår i et fællesskab om en bred gruppe af børn og unge samlet i en klasse og på en årgang.”

Samarbejde om god undervisning er nøglen til at øge elevernes deltagelsesmuligheder i fællesskab(et)”. ”

FORVALTNINGEN OG LÆRINGSSAMTALEN:

”Med henblik på at understøtte og videreudvikle lærings samtalen med fokus på didaktisk refleksion påbegyndes et samarbejde om ”Fagfornyelse” på tværs af skolerne.”

Indhold:

Info om projektets formål

→ Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra
UCN

Opmærksomheder fra
Børne- og kulturchefer

Resultater fra
den kvalitative forskning

Resultater fra
den kvantitative forskning

Resultater fra
evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

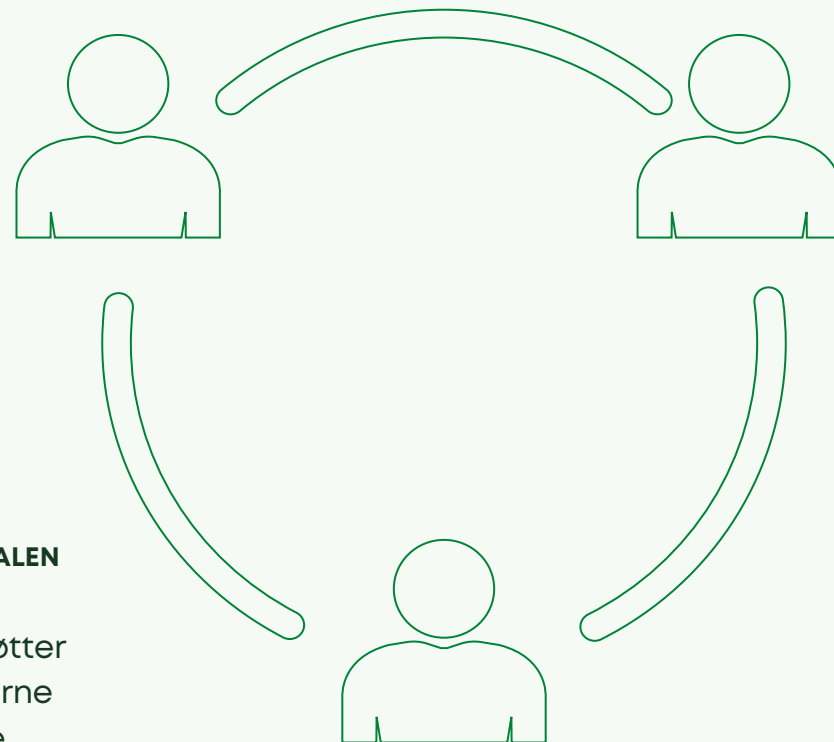
A.P. MØLLER FONDEN

4

Lærings samtalen kan
bidrage til at **videreud-
vikle en feedbackkultur**
– som grundlag for sam-
arbejde om aktionslæ-
ringsforløb.

**MEDARBEJDERE, LEDERE, LÆRINGSSAMTALEN
OG AKTIONSLÆRINGSFORLØB:**

”Lærings samtalen form understøtter
konstruktiv feedback fra kollegaerne
– som er ensbetydende med gode
muligheder for at afprøve konkrete
indsatser i praksis.”

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

→ Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra UCN

Opmærksomheder fra Børne- og kulturchefer

Resultater fra den kvalitative forskning

Resultater fra den kvantitative forskning

Resultater fra evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

FÆLLES BØRNE- OG UNGESYN – VEJEN TIL TRIVSEL OG FÆLLESSKAB

Vores nye fælles børne- og ungesyn betyder, at vi har fokus på at møde børnene og de unge i forhold til at understøtte øget mulighed for deltagelse, trivsel og læring i fællesskabet, frem for at se på individuelle mangler.

”Efter at have været væk fra afdelingen i en periode, kunne jeg mærke en kæmpe udvikling, da jeg kom tilbage.

Forskellen lå især i, hvordan man kunne arbejde rundt om børnene.

Alle var mere optagede af at se bag om adfærden.

*Det var som om, at man var gået fra en lineær måde at betragte barnet i udfordringer på – til at se det som en **cirkulær øvelse med status, analyse, prøvehandlinger, nye justeringer, ny status osv.***

Der var opstået nyt sprog, og der var også positiv energi forbundet med arbejdet.

Jeg blev virkelig overrasket over, hvad der kunne ske på så forholdsvis kort tid...

– Citat fra leder om medarbejdere

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

→ Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra UCN

Opmærksomheder fra Børne- og kulturchefer

Resultater fra den kvalitative forskning

Resultater fra den kvantitative forskning

Resultater fra evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

VISION

BØRNE- OG UNGEFÆLLESSKABER, DER VIL MERE OG FAVNER FLERE

Med afsæt i vores børne- og ungesyn har vi udarbejdet ny vision og strategiske målsætninger, som er vores løftestang til det fortsatte arbejde i center for skole og fritid de kommende år.

Strategisk målsætning

1

Alle skal lære mere...

Vi vil løfte alle børn og unges faglighed!

Strategisk målsætning

2

Trivsel og fællesskab for alle...

Børn og unge skal opleve sig trygge, hørt og som en del af fællesskabet – både i skole og fritid!

Strategisk målsætning

3

Fælles ansvar og stærkt samarbejde...

Vi lykkes bedst, når vi arbejder sammen – på tværs af fagligheder og med fælles mål!

Center for Skole og Fritid Frederikshavn Kommune

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

→ Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra UCN

Opmærksomheder fra Børne- og kulturchefer

Resultater fra den kvalitative forskning

Resultater fra den kvantitative forskning

Resultater fra evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

NYE TILGANGE – KONKRETE RESULTATER AF DMF-INDSATSEN

Som en del af et ressourcesteam, er det en yderst tilfredsstillende måde at arbejde med børn i vanskeligheder på. Ved at arbejde ind i en genkendelig struktur og procedure, hvor vi starter, gennemfører og evaluerer vores tiltag, sikrer vi en professionel og gennemarbejdet indsats for vores elever.

Vi har styrket vores samarbejde mellem vores ressourcepersoner på skolen. Det er lettere at få forskellige vinkler på samme elev. I de snart 3 år vi har arbejdet på denne måde, har vi fået styrket og lyst på vores ressourcer og forskelligheder på skolen. Vi har arbejdet målrettet ind i vores børnesyn, som er blevet synligt i alt vi gør.

Der er kommet nyt værktøj i værktøjskassen – her er et par eksempler:

Deltagelsesdidaktik:

”Vi arbejder på fællesskaberne med fokus på relationsudviklende strukturerede aktiviteter for børnene.”

– Lærer

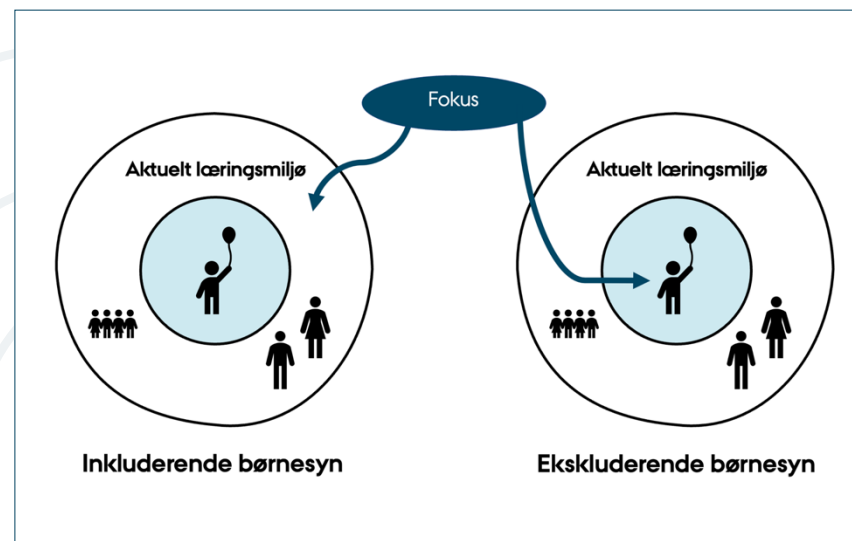
Low Arousal:

Der bliver arbejdet med Low Arousal-tilgangen, hvor der er fokus på at undgå konfrontation, sænke tempoet og møde barnet med ro og forståelse.

Nu skal Low Arousal-tilgangen ud at leve og manifestere sig.

Åben Rådgivning PPR

PPR har etableret 'åben rådgivning' på alle skoler. Hver psykolog har et fast antal timer om ugen dedikeret til dette, hvor både lærere, pædagoger og forældre kan få sparring uden visitation. Selvom ordningen ikke er en direkte følge af Den Mangfoldige Folkeskole, ligger den i naturlig forlængelse af de principper og værdier, der har præget arbejdet. Erfaringerne herfra er meget positive – både psykologer, samarbejdspartnere og forældre oplever, at tilgængeligheden og det tidlige samarbejde skaber værdi og forebygger behov for mere indgribende indsatser.

MÅLRETTET INDSATS SKABER FORANDRING

Visitation:

” *Visitationsprocessen er blevet kvalificeret sideløbende med arbejdet med Den Mangfoldige Folkeskole. Vi oplever et øget fokus på elevens egen stemme og på løsninger, der styrker fællesskabet og den fællesskabende didaktik omkring barnet. Det betyder, at indsatsen i højere grad bliver målrettede, helhedsorienterede og bæredygtige – med udgangspunkt i børnenes reelle behov og muligheder for deltagelse.*

– Leder af PPR

Udvikling i antallet af visiterede elever til specialtilbud i perioden skoleåret 2023/2024 – skoleåret 2025/2026.

Skoleår 2023-2024	Skoleår 2024-2025	Skoleår 2025-2026
21	18	17
Elever visiteret fra dagtilbud til specialklasse	Elever visiteret fra dagtilbud til specialklasse	Elever visiteret fra dagtilbud til specialklasse
351	322	292
Elever i specialklasse	Elever i specialklasse	Elever i specialklasse

Styrket social trivsel blandt eleverne

Et flertal af eleverne oplever i dag en forbedring i den sociale trivsel sammenlignet med tidligere. Flere føler sig som en del af fællesskabet, oplever større tryghed i skoledagen og færre tilfælde af mobning. Det tyder på, at indsatsen for at styrke relationer og skabe inkluderende læringsmiljøer har haft en positiv effekt.

Støtte og inspiration – eleverne oplever fremgang

Eleverne oplever i stigende grad, at undervisningen er spændende og at lærerne støtter dem godt. Temaet Støtte og inspiration handler om motivation, medbestemmelse og lærerens evne til at engagere. Den seneste trivselsmåling viser en positiv udvikling – flere elever føler sig hørt og hjulpet i undervisningen.

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

→ Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra UCN

Opmærksomheder fra Børne- og kulturchefer

Resultater fra den kvalitative forskning

Resultater fra den kvantitative forskning

Resultater fra evalueringen fra Rambøll

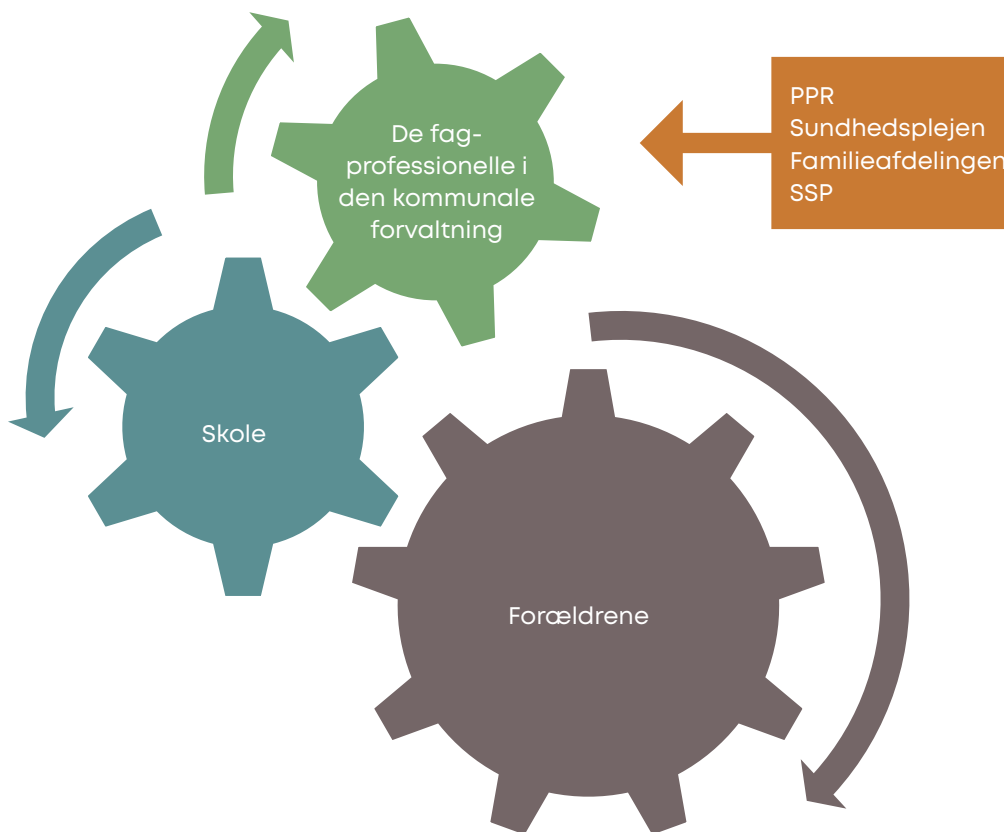
Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

LÆRING OG POINTER

Vi ønskede at undersøge, om vi kunne skabe mere sammenhæng og samspil mellem skole og forældre i indskolingen.

Vi har lært:

- At ændre praksis kræver tydelighed i forhold til hvad der konkret ønskes ændret, og hvad formålet med ændringen er.
- Det kræver ledelsesmæssig opbakning og fastholdelse af fokus gennem hele udviklingsprocessen/-perioden.
- Det kræver meget koordinering og prioritering, når mange mennesker skal mødes.
- Det er nyttigt at have nogle fælles modeller at samarbejde ud fra. Fælles modeller er medvirkende til at give et fælles sprog og en fælles forståelse.
- At udvikle samarbejdet er noget man gør, når man er sammen.
- Vi skal huske at ændringer ikke kommer på baggrund af enkelte tiltag og projekter, men skal ses som et led i den samlede udvikling af praksis.

<https://www.denmangfoldigefolkeskole.dk/kommunale-indsatser/hjorring/>

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

→ Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra UCN

Opmærksomheder fra Børne- og kulturchefer

Resultater fra den kvalitative forskning

Resultater fra den kvantitative forskning

Resultater fra evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

→ Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra UCN

Opmærksomheder fra Børne- og kulturchefer

Resultater fra den kvalitative forskning

Resultater fra den kvantitative forskning

Resultater fra evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

KONKRETE RESULTATER OG ERFARINGER

- Projektet **"Sammen om klassen"** har haft en positiv betydning for samarbejdet mellem skole og forældre på de medvirkende undervisningssteder, og Rambøll-evalueringen viser, at der generelt i Hjørring Kommune opleves at have været et **positivt udbytte af at have deltaget i projekt: "Den Mangfoldige Folkeskole"**.
- De deltagende skoler oplever et styrket samarbejde og en bedre kommunikation med forældrene. De oplever også, at forældrene har større tillid til og tryghed i forhold til deres børns lærere og pædagoger.
- Forældrene oplever at skole og forældre har fået en mere fælles tilgang til samarbejdet om børnene.

"Fællesskaber kan noget – både når det handler om børneniveau, forældreniveau og de fagprofessionelle. Gennem fællesskaber får vi andre perspektiver på hinanden og på hinandens hverdag/praksis".

- Sundhedsplejerske

"Vi oplever, at forældrene er mere opmærksomme på fællesskabets betydning og større opmærksomhed på hinandens børn".

- Lærer

"Vi skal væk fra de traditionelle forældremøder – "Sammen om klassen" klinger godt og siger mere om, hvad forældresamarbejdet bør gå ud på".

- Skoleleder

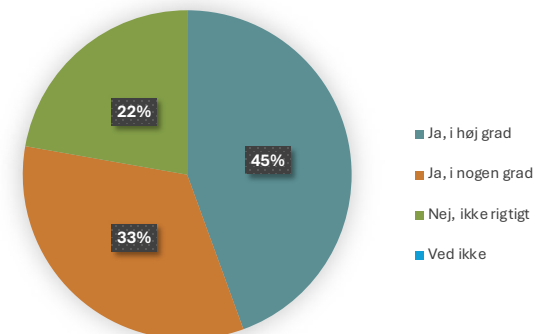
"Det er dejligt at forældrene kender hinanden, og det er nemmere at lave legeaftaler"

- Elever i 2. klasse i et gruppeinterview

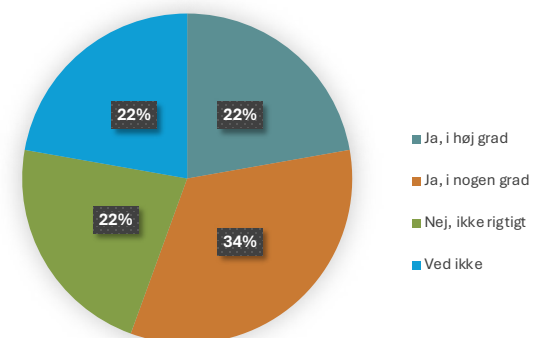
"I alt har der været fire møder i løbet af året, hvilket har fungeret godt. Det har givet forældrene mulighed for at lære hinanden bedre at kende, og lærerne har deltaget i alle møderne, hvilket har skabt en god og uformel stemning. Det har også givet mulighed for samtaler, som man normalt ikke når i hverdagen. Det har været en fordel, at søskende har kunnet deltage i arrangementerne, så manglende pasning ikke blev en hindring for deltagelse".

- Mor

Har skole og forældre fået en mere fælles tilgang til samarbejdet om børnene?

Har samarbejdet ml. skole og kommunens fagpersoner gjort en positiv forskel?

Diagrammerne er fra en spørgeskemaundersøgelse blandt forældre, der har deltaget i arbejdsgrupper på skolerne.

REFLEKSION OG PERSPEKTIVER – DET VI VIL ARBEJDE VIDERE MED

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

→ Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra UCN

Opmærksomheder fra Børne- og kulturchefer

Resultater fra den kvalitative forskning

Resultater fra den kvantitative forskning

Resultater fra evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

Vi har udviklet en samarbejdsmodel, der skaber et fælles sprog og en fælles forståelse af, at både forældre, pædagoger, lærere og de øvrige kommunale samarbejdspartnere har betydning for og skal inddrages i arbejdet med at skabe deltagelsesmuligheder for alle børn og deres forældre.

Der er igennem projektet og igennem samtidige andre projekter og indsatser i kommunen stort fokus på at skabe en kultur, hvor ethvert problem ses som værende relationelt, kontekstuel og samskabt mellem forskellige aktører, og derfor også kan forstås på forskellige måder.

Vi har sammen drøftet og er blevet enige om et fælles børnesyn for dagtilbuds- og skoleområdet. Arbejdet danner grundlaget for en kommende ny og mere sammenhængende "Børne-, Unge- og Familiepolitik" i Hjørring Kommune.

1 Skolen forstår, at eleven befinder sig i en problemstilling og at de må gøre noget for at hjælpe eleven/eleverne

6 Inklusion. Familien kan se en vej frem og har håb for fremtiden.

2 Skolen beder forældrene om hjælp til at finde på løsninger, som skolen kan iværksætte for at hjælpe eleven/eleverne.

3 Elev- og forældreperspektiver bydes velkommen, lyttes til indgående, udforskes og påskønnes.

5 Skolen arbejder på at hjælpe eleven i skolen samt styrke samarbejdet således, at det ikke udvikler sig til samarbejds-vanskeligheder mellem skole og forældre.

4 Skolen påtager sig ansvaret for at løse problemerne i skolen.

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

→ Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra UCN

Opmærksomheder fra Børne- og kulturchefer

Resultater fra den kvalitative forskning

Resultater fra den kvantitative forskning

Resultater fra evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

SAMMEN OM KLASSEN

- SÅDAN ER VI SAMMEN OM KLASSEN I HJØRRING KOMMUNE

HVORFOR ER VI SAMMEN OM KLASSEN?

NÅR VI RYKKER TÆTTERE SAMMEN OM KLASSEN, ER DET FORDI, VI STÅR PÅ EN FORSTÅELSE AF, AT STÆRKE RELATIONER OG FÆLLESSKABER BLANDT DE VOKSNE OMKRING KLASSEN STYRKER BØRNEENS TRIVSEL, UDVIKLING OG LÆRING. DET BYGGER PÅ EN ANTAGELSE OM, AT FÆLLES ANSVARLIGHED BLANDT DE VOKSNE OMKRING KLASSEN, ET SAMMENHÆNGENDE KOMMUNALT TANKESÆT, OG MOD TIL AT UDFORDRE EGNE FORSTÅELSER, BIDRAGER TIL UDVIKLINGEN AF INKLUDERENDE FÆLLESSKABER, BÅDE BLANDT BØRN OG VOKSNE.

HVAD ER SAMMEN OM KLASSEN?

SAMMEN OM KLASSEN BESKRIVER BÅDE DET DAGLIGE SAMARBEJDE MELLEM SKOLE OG HJEM, DE TVÆRPROFESSIONELLE INDSATSER OG DE PLANLAGTE "SAMMEN OM KLASSEN- ARRANGEMENTER". ALLE BØRN OG VOKSNE I OG OMKRING KLASSEN SES SOM BETYDNINGSFULDE FOR FÆLLESSKABET.

SAMMEN OM KLASSEN BYGGER PÅ FØLGENDE FEM PRINCIPPER:

ANERKENDE SAMARBEJDE

DET BYGGER PÅ:
 AT MØDE HINANDEN MED RESPEKT OG FORSTÅELSE
 AT VÆRE ÅBEN OG IMØDEKOMMENDE FOR ANDRES PERSPEKTIVER
 AT AFSTEMME FORVENTNINGER TIL SAMARBEJDE MED HINANDEN
 AT VÆRE TYDELIG OM SAMARBEJDETS FORMÅL
 AT INVITERE HINANDEN IND I SAMARBEJDET OG DELE VORES VIDEN OM BØRNE
 (HVAD OPLEVER VI HVER ISÆR?)
 AT DER ER PLADS TIL FORSKELLIGHED, OG AT DET SES SOM EN STYRKE

TILLID OG TRYGHED

DET BYGGER PÅ:
 AT SKABE ET TRYGT SAMARBEJDE, HVOR ALLE TØR ÅBNE OP OG BIDRAGE MED OPLEVELSER, ERFARINGER OG PERSPEKTIVER
 AT VÆRE SAMMEN PÅ MÅDER, DER UNDERSTØTTER TILLIDSFULDE RELATIONER, BÅDE MELLEM SKOLE OG FORÆLDRE, OG FORÆLDRE IMELLEM
 AT SKABE EN TRYK KULTUR, HVOR ALLE FØLER SIG VELKOMNE
 ET SAMARBEJDE, HVOR DET ER TRYGT AT TAGE HÅND OM DET SVÆRE

FÆLLES ANSVAR

DET BYGGER PÅ:
 AT ALLE VOKSNE DER ER OMKRING BØRNE TAGER ANSVAR FOR AT UNDERSTØTTE UDVIKLINGEN AF INKLUDERENDE BØRNEFÆLLESSKABER
 AT ALLE FORPLIGTER SIG PÅ SAMARBEJDET
 TÆT KOMMUNIKATION MELLEM ALLE VOKSNE OMKRING BØRNE
 AT VI SAMMEN HAR ØJE FOR AT SKABE GODE OVERGANGE FOR BØRNE FRA BØRNEHAVEN TIL 0. KL OG GENNEM RESTEN AF SKOLETIDEN
 AT DE PRIMÆRE VOKSNE OMKRING KLASSEN INDRAGER ANDRE RELEVANTE FAGGRUPPER
 AT DE VOKSNE OMKRING BØRNE ER POSITIVE ROLLEMODELLER

DELTAGELSESMULIGHEDER FOR ALLE

DET BYGGER PÅ:
 AT SKABE ET SAMARBEJDE HVOR ALLE HAR MULIGHED FOR AT VÆRE MED, BIDRAGE OG OPLEVER DERES DELTAGELSE SOM MENINGSFULD, BÅDE I DET DAGLIGE OG PÅ ARRANGEMENTER
 AT VI ER SAMMEN OM KLASSEN PÅ MÅDER, DER GØR, AT ALLE FÅR MEDINDFLYDELSE OG FØLER ET EJERSKAB
 EN FORSTÅELSE AF, AT ALLE GØR DET GODT, HVIS DE KAN
 EN KULTUR, HVOR DET ER NATURLIGT AT GIVE HINANDEN EN HJÆLPENDE HÅND

MOD OG NYSGERRIGHED

DET BYGGER PÅ:
 AT TURDE TÆNKE ANDERLEDES
 AT UDFORDRE DET VI "PLEJER"
 AT HAVE MOD TIL AT AFPRØVE NOGET NYT OG VÆRE INNOVATIV
 AT INVITERE TIL AT LADE SIG "FORSTYRRE" AF NYE PERSPEKTIVER
 AT HAVE MOD TIL AT INVESTERE SIG I SAMARBEJDET

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

→ Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra
UCN

Opmærksomheder fra
Børne- og kulturchefer

Resultater fra
den kvalitative forskning

Resultater fra
den kvantitative forskning

Resultater fra
evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

DEN MANGFOLDIGE FOLKESKOLE I JAMMERBUGT KOMMUNE

- I Jammerbugt Kommune er Den Mangfoldige Folkeskole ét af flere kompetenceudviklingstiltag, der har til formål at understøtte en kulturforandring. En kulturforandring, hvor inklusion - både på institutionsniveau og væsensniveau - bliver et fælles anliggende og en fælles opgave for alle.
- Vi har et stort fokus på den didaktiske kompetence hos den fagprofessionelle og muligheden for at lære - som skole, ledelse, team, medarbejder og elev - gennem afprøvninger og refleksion.
- Den Mangfoldige Folkeskole er en unik mulighed for at komme tættere på praksis på tværs af skoler og kommuner.

Inklusion som et fælles
anliggende og et
fælles ansvar

JAMMERBUGT
KOMMUNE

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

→ Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra UCN

Opmærksomheder fra Børne- og kulturchefer

Resultater fra den kvalitative forskning

Resultater fra den kvantitative forskning

Resultater fra evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

UDVIKLING AF METODER ELLER ÆNDRINGER, DER HAR GJORT EN FORSKEL

Vi har:

- bragt skole og PPR tættere sammen. Helt konkret ved gennemførelse af kompetenceudvikling, der kobler den psykologfaglighed og tale/hørefaglighed, der kendetegner PPR med de didaktisk og pædagogiske overvejelser og valg, der træffes af det pædagogiske personale ude i klasselokalerne. Det materialiserer sig i en ny model for samskabelse af anbefalinger.
- styrket de nære professionelles almen didaktiske kompetencer igennem lokale kompetenceudviklingsforløb og workshops – bredt på tværs af skolerne og med særligt fokus på ressourcepersoner. I alt 220 lærere, pædagoger og PPR-ansatte har deltaget i lokale kompetenceudviklingsforløb.
- skabt en samtale på tværs af kommunens folkeskoler om betydningen af et fælles børnesyn.

Bidraget til det fælles videncenter med bl.a.:

Sådan arbejder man med vejledere/facilitatorer på Nørhalne Skole og SI

<https://youtu.be/x9QIErhTcCA>

KOBLING TIL KOMMUNALE MÅLSÆTNINGER

Vi har omsat DMF på de enkelte skoler og i det fælles med strategisk afsæt i Jammerbugt Kommunes skolepolitik. Derfor har vi stået på, at:

"Vi skaber udvikling på kanten af det vi gør"

"Vi har unikke skoler i et fælles skolevæsen"

"Eleverne inddrages i udvikling af skolen og undervisningen"

JAMMERBUGT
KOMMUNE

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

→ Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra
UCN

Opmærksomheder fra
Børne- og kulturchefer

Resultater fra
den kvalitative forskning

Resultater fra
den kvantitative forskning

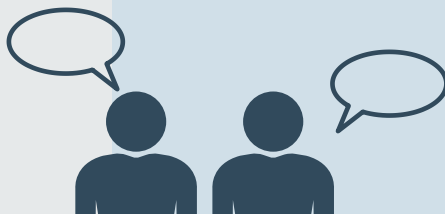
Resultater fra
evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

VI ER BLEVET BEKRÆFTET I, AT:

Vi kan lære meget af hinanden på tværs af skoler og kommuner.

Forandringer tager tid og kræver vedholdenhed.

Lokale forudsætninger, muligheder og udfordringer skal være styrende for meningsfuld udvikling af undervisningen.

HERFRA VIL VI BL.A.:

- Skabe mere eksperimenterende, autentisk og projektbaseret undervisning for alle elever.
- Skabe deltagelsesmuligheder i overgange fra dagtilbud til skole med science.
- Udvikle og afprøve et fælles redskab til dialog, der skaber pædagogiske og didaktiske handlemuligheder målrettet fællesskabet. Dette i fællesskab mellem skolerne og PPR.

JAMMERBUGT
KOMMUNE

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

→ Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra
UCNOpmærksomheder fra
Børne- og kulturcheferResultater fra
den kvalitative forskningResultater fra
den kvantitative forskningResultater fra
evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

ERFARINGER I DEN MANGFOLDIGE FOLKESKOLE

Tydelige og fleksible rammer

Skaber tryghed og øger
trivsel og deltagelse
– for elever såvel som
personale

Faglighed og trivsel

Hænger uløseligt
sammen, når vi styrker
det ene, løfter vi det andet
– for elever såvel som
personale

Data, dialog og observationer

Vores indsats bliver stærkere,
når vi bygger på data, dialog
og observationer, fordi det
giver et fælles grundlag
for handling

*Små justeringer i hverdagen kan skabe store effekter
– som sommerfugleeffekten, hvor små skridt fører til
store forandringer.*

4 POINTER OM PRAKSIS, SOM UDVIKLER SIG OG FÆLLESSKABENDE DIDAKTIK

Alle medarbejdere deltager aktivt i udviklingen.

Udviklingen bygger på et fælles sprog og metoder i de fællesskabsskabende didaktikker og pædagogikker, så vi har en fælles retning.

Gennem refleksionsrum, supervision og aktionslæring skaber vi praksisnær kompetenceudvikling.

Vi designer undervisningen, så alle elever har mulighed for at deltage og opleve sig som en del af fællesskabet.

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

→ Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra UCN

Opmærksomheder fra Børne- og kulturchefer

Resultater fra den kvalitative forskning

Resultater fra den kvantitative forskning

Resultater fra evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

→ Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra
UCNOpmærksomheder fra
Børne- og kulturcheferResultater fra
den kvalitative forskningResultater fra
den kvantitative forskningResultater fra
evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

5 POINTER OM LEDELSE, KULTUR OG KAPACITET

Ledelsen er tæt på praksis

Ledelsen arbejder undersøgende og praksisnært – med fokus på at være til stede både fysisk og mentalt i hverdagen.

**Robust organisation
– også i små enheder**

Styrkelse af organisatorisk robusthed, så enheden kan være selv bærende.

Tillid og fælles retning

En kultur med åben dialog, gensidig tillid og en klar fælles retning for arbejdet.

Samskabelse og feedback som drivkraft

Samarbejde og en stærk feedbackkultur sikrer, at udviklingen sker i fællesskab og med løbende læring.

Den omvendte ledelsespyramide

90 % af beslutningerne træffes så tæt på den pædagogiske praksis som muligt.

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

→ Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra
UCN

Opmærksomheder fra
Børne- og kulturchefer

Resultater fra
den kvalitative forskning

Resultater fra
den kvantitative forskning

Resultater fra
evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

VIGTIGSTE LÆRING FRA DEN MANGFOLDIGE FOLKESKOLE

1. pointe

Når kompetence-udvikling foregår med udgangspunkt i og tilpasset de lokale rammer, skabes kulturforandring.

2. pointe

Samarbejde og engagement medvirker til deltagelsesmuligheder – når ledelse er tæt på praksis og forvaltningen følger med.

3. pointe

Ting tager tid!

Det har været helt afgørende, at vores deltagelse i Den Mangfoldige Folkeskole kunne tilrettelægges som en fortsættelse af vores engagement i PLF Nord, og at vi kunne knytte det til vores kommunale udviklingsplan:

”Stærke fællesskaber med deltagelsesmuligheder for alle børn og unge”

Vil du vide mere?

- [Det Fælles Pædagogiske Fundament](#)
- [Lærings syn](#)
- [Børn og unges stemme i fokus - Laura Lundys model for børneinddragelse](#)
- [Praksisfaglighed er rigtig god undervisning, men også en udfordring – udvikling af prototype: figur til spil](#)
- [Den Mangfoldige Folkeskole - Mariagerfjord](#)

Kontakt: Dorthe Hansen, dorth@mariagerfjord.dk

KONKRETE RESULTATER OG ERFARINGER

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

→ Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra UCN

Opmærksomheder fra Børne- og kulturchefer

Resultater fra den kvalitative forskning

Resultater fra den kvantitative forskning

Resultater fra evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

Projektets mål

- at medvirke til, at flere børn og unge føler sig set, hørt og støttet i en sådan grad, at de kan være en del af den almene undervisning og skolens fællesskaber
- at bidrage til, at færre har et bekymrende skolefravær, ekskluderes fra læringsfællesskaberne og efterfølgende ikke får en ungdomsuddannelse

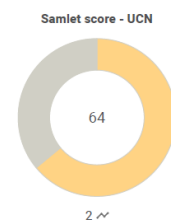
Rambølls samlede konklusion

- Den Mangfoldige Folkeskolen har bidraget til at fremme et fælles mindset og børnesyn og har bidraget til at en klarere fælles vision for at skabe deltagelsesmuligheder for alle elever
- Konkrete resultater og erfaringer

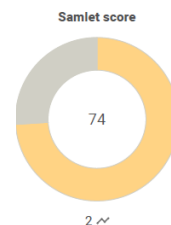
Mariagerfjord kommune er lykkedes med

- Systematisk teamsamarbejde som fundament for at styrke pædagogisk praksis baseret på et fælles børnesyn
- Stilladsering af didaktiske samtaler med et fælles læringsssyn
- At arbejdet med deltagelsesmuligheder sam-tænkes med øvrige indsatser

Samlet overblik over resultater for hvert tema

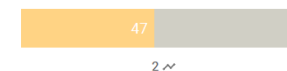

Følgeforskning

Kommune-rapport

Holdning til mangfoldighed og inklusion

Mestring af inkluderende klasseledelse

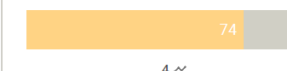
Mestring af inkluderende didaktik og undervisning

Mestring af samarbejde

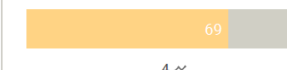
Teamets samarbejde i PLF

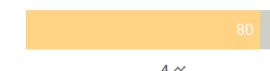
Inddragelse af elevernes perspektiver

Organisering og fysiske rammer

Teamets motivation, viden og kompetencer

Udbytte af arbejdet med Den Mangfoldige Folkeskole

Pæd. pers. vurdering af ledelsesunderstøttelse

Ledelsens vurdering af ledelsesunderstøttelse

Indhold:
Info om projektets formål

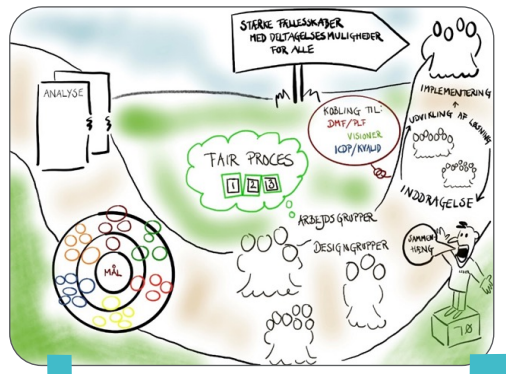
- Brønderslev
- Frederikshavn
- Hjørring
- Jammerbugt
- Læsø
- Mariagerfjord
- Morsø
- Rebild
- Thisted
- Vesthimmerland
- Aalborg

- Opmærksomheder fra UCN
- Opmærksomheder fra Børne- og kulturchefer
- Resultater fra den kvalitative forskning
- Resultater fra den kvantitative forskning
- Resultater fra evalueringen fra Rambøll

Støttet af:
A.P. MØLLER FONDEN

Udviklingsplan

Fælles Pædagogisk Fundament = Børnesyn

For fagprofessionelle i Mariagerfjord Kommune betyder det, at vi blandt andet navigerer efter:

Vi har løbende fokus på at analysere og reflektere over faktorer og forhold, som fremmer, at barnet tager næste skridt i deres travsel og udvikling. (NUZO)

Vi værner om barnets perspektiv, initiativ, fantasi og virkelyst.

Vi er bevidste om, at vores sprogbrug og fortællinger påvirker den måde, vi forstår og ser barnet og dets familie.

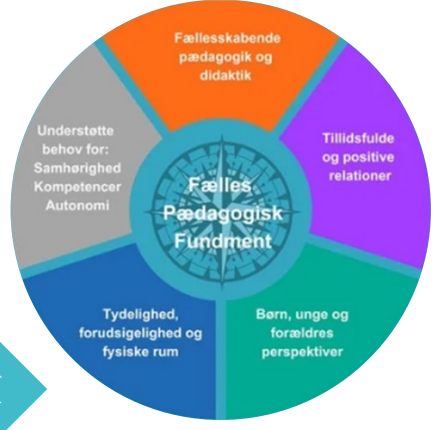
Vi har løbende dialog med forældre om gensidige perspektiver.

Vi udviser glæde ved at være sammen med barnet via blik, stemme, ansigtsudtryk og kropssprog.

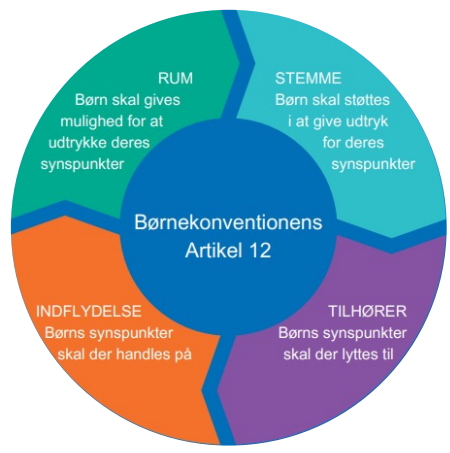
Vi kigger efter og værdsætter barnets styrker, uanset forskellige behov og interesser.

Læringsssyn

Børn og unges stemme i fokus

Dialog- og dilemmaspil

FÆLLES PÆDAGOGISK FUNDAMENT
DIALOG OG DILEMMAER

Et boardspil med kort, der udfordrer på den måde og reflekterer over pædagogisk didaktik og pædagogik.

NUZO
Barnets styrker
Kropssprog, alverdens og mimik
Mulighedsorienterede

Sprog Dialog
Barnets perspektiv
Læringsgæm

Fællesskabende praksis = deltagelsesdidaktik (UDL)

DEN MANGFOLDIGE FOLKESKOLE

KULTURFORANDRING – STÆRKE FÆLLESSKABER

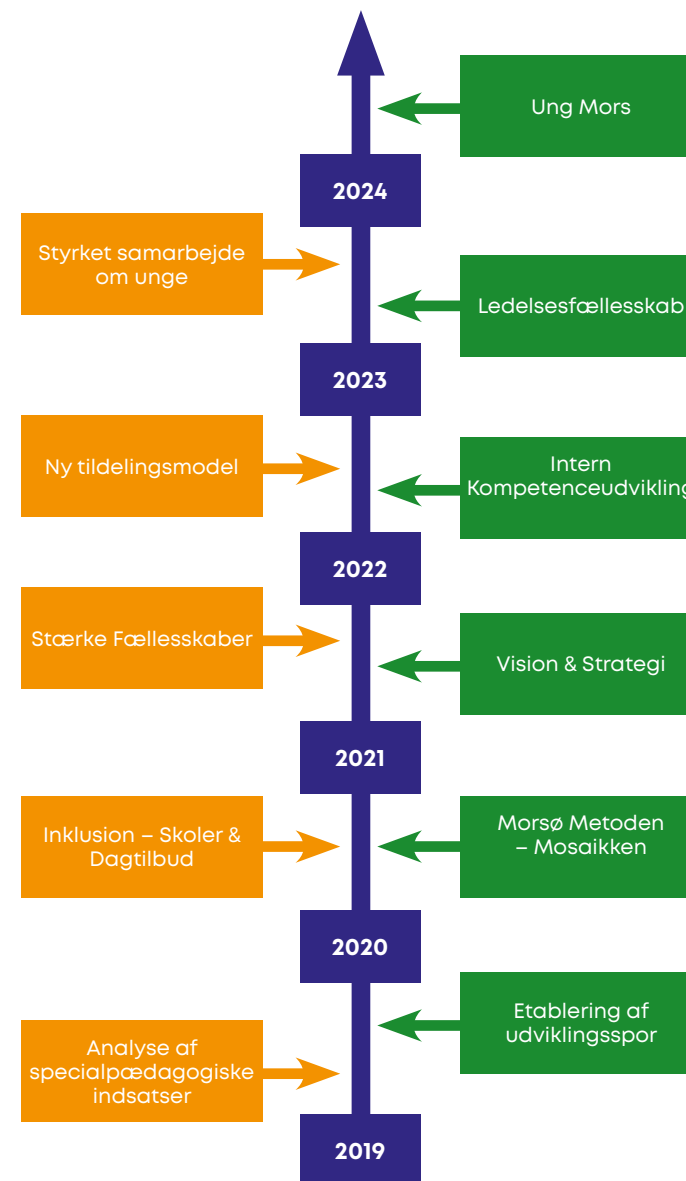
Tilbage i 2020 stod Morsø Kommune over for en markant udfordring, idet antallet af børn og unge, der blev henvist til specialpædagogiske tilbud, var steget betydeligt gennem flere år.

Et stigende antal børn og unge var derfor ikke en del af fællesskaberne i dagtilbuddet eller på den lokale folkeskole.

Med afsæt i den udfordring blev der iværksat en kulturforandringsproces med udgangspunkt i et fælles børn og unge syn:

”Alle børn og unge har ret til at være en del af et stærkt fællesskab”.

Kulturforandringsprocessen har indeholdt mange elementer som f.eks. Kompetenceudvikling af de fagprofessionelle, ny tildelingsmodel, et ledelsesskab og Morsø Metoden.

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

→ Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra UCN

Opmærksomheder fra Børne- og kulturchefer

Resultater fra den kvalitative forskning

Resultater fra den kvantitative forskning

Resultater fra evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

MORSØ METODEN

Alle børn og unge, der oplever vanskeligheder personligt eller i fællesskabet, har krav på en systematisk og ensrettet praksis, som finder løsninger med en ressourcefokuseret og fællesskabsorienteret indsats. Med Morsø Metoden systematiseres indsatserne i monofaglige, flerfaglige og tværprofessionelle forløb.

Monofaglighed

Monofagligheden er udgangspunktet for løsning af kerneopgaven. Medarbejderne i Center for Børn og Unge er valgt til at løse opgaven med afsæt i de kompetencer, færdigheder, egenskaber og erfaringer, som er beskrevet i professionsidealerne.

De stærke, inkluderende og almene børnefællesskaber ledes af den enkelte fagprofessionelle med blik for at skabe deltagemuligheder for alle børn.

Det er den fagprofessionelle, der tager ansvar og handler, når fællesskabet, familien eller det enkelte barn oplever vanskeligheder.

Flerfaglighed

Når monofagligheden ikke alene kan opløse de vanskeligheder et barn, et fællesskab eller en familie er havnet i, skal det flerfaglige samarbejde aktiveres. Der etableres direkte kontakt mellem de fagprofessionelle pr. telefon, mail og/ eller TVÆRS, og der udarbejdes en fælles handleplan.

I fællesskab afsøges de ubrugte muligheder med udgangspunkt i viden, data og faglige refleksioner. Løsningerne skal findes i samarbejde med børn, unge og familier med respekt for netop deres perspektiver.

Der skal i opgaveløsningen anvendes systemiske værktøjer (LP-KRAP-ICDP-SOS-ICS) og andre erhvervede metoder, der kan løse udfordringerne.

Flerfagligheden indeholder ligesom den monofaglige tilgang en struktureret ledelsesmæssig opmærksomhed med tilhørende refleksions-spørgsmål og tjekliste - som indeholder både en status og et udviklingsperspektiv for opmærksomhedsområdet.

Tværprofessionalisme

Svært opløselige vanskeligheder, der ikke er blevet imødegået af systematiske og strukturerede monofaglige og flerfaglige indsatser, introduceres i de tværprofessionelle samarbejder, der findes på børne- og ungeområdet. Det er her vi rækker ud til samarbejdspartnere som TUT, VISO, Børnehus Nord m.fl.

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

→ Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra UCN

Opmærksomheder fra Børne- og kulturchefer

Resultater fra den kvalitative forskning

Resultater fra den kvantitative forskning

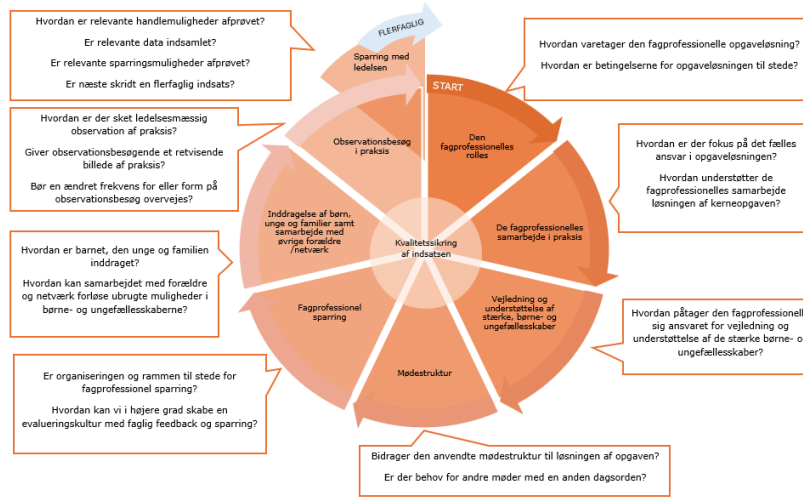
Resultater fra evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

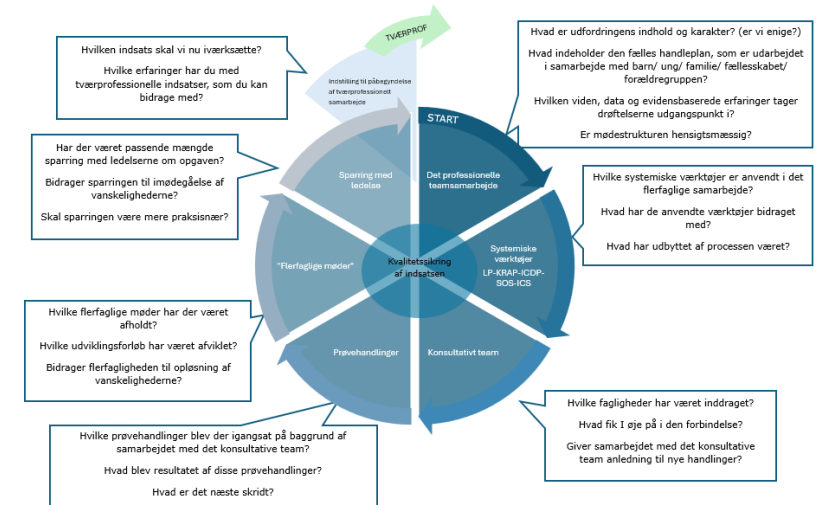
A.P. MØLLER FONDEN

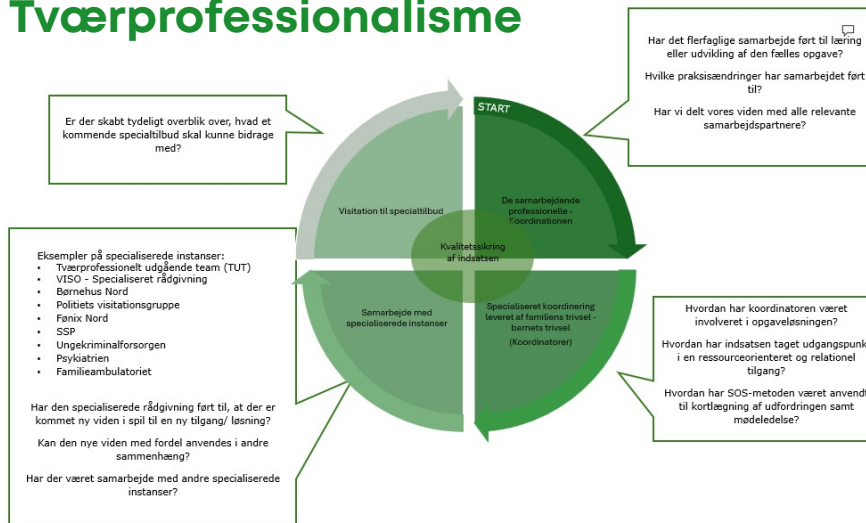
Monofaglighed

Flerfaglighed

Tværprofessionalisme

Se mere på www.mors.dk/mosaikken

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

→ Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra UCN

Opmærksomheder fra Børne- og kulturchefer

Resultater fra den kvalitative forskning

Resultater fra den kvantitative forskning

Resultater fra evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

RESULTATER

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

→ Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra UCN

Opmærksomheder fra Børne- og kulturchefer

Resultater fra den kvalitative forskning

Resultater fra den kvantitative forskning

Resultater fra evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

Kulturforandring – Stærke fællesskaber

Udviklingen i inklusionsgraden

Skoleår 2020-2021	Skoleår 2021-2022	Skoleår 2022-2023	Skoleår 20203-2024	Skoleår 2024-2025	Skoleår 2025-2026
1.583	1.561	1.579	1.539	1.490	1.460
Elevtal	Elevtal	Elevtal	Elevtal	Elevtal	Elevtal
91,0%	89,1%	87,8%	88,6%	90,8%	92,5%
Inklusionsgrad	Inklusionsgrad	Inklusionsgrad	Inklusionsgrad	Inklusionsgrad	Inklusionsgrad

SAMMEN UDVIKLER VI SKOLER OG DAGTILBUD

ALMENE FÆLLESSKABER, DER KAN MERE FOR FLERE

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

→ Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra
UCN

Opmærksomheder fra
Børne- og kulturchefer

Resultater fra
den kvalitative forskning

Resultater fra
den kvantitative forskning

Resultater fra
evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

VI ARBEJDER UD FRA EN FÆLLES RAMME OG VI SÆTTER HINANDEN FRI

Rebild kommune anvender en decentralt model og arbejder ud fra en friscættende tilgang - og hver skole er hovedaktør i egen udvikling. I perioden med **Den Mangfoldige Folkeskole** har vi arbejdet med **et fælles kommunalt spor, et ledelsesspor og et lokalt spor**.

Forløbet har understøttet en allerede igangværende udviklingsproces både lokalt og kommunalt med afsæt i et fælles arbejde med Problembaseret Læring (PBL) mod en mere inspirerende og varieret skoledag, herunder med særlig fokus på en mere inkluderende tilgang i undervisningen. Det har medført, at der både lokalt og kommunalt arbejdes med at udvikle de professionelle faglige dømmekraft gennem aktionslæringsforløb med målet om en mere inkluderende praksis - koblet til skolens kultur og allerede igangsatte

indsatser. Skolerne har derfor haft en bred ramme i tilrettelæggelsen af deres lokale forløb, og det har betydet, at skolerne har arbejdet med forskellige temaer og områder. I processen er der dukket fælles temaer op, som er tilpasset og derfor arbejdet med både lokalt og kommunalt. Desuden har forløbet været med til at skabe en fælles ramme, som alle arbejder sammen om, herunder en politisk Vision 2030, fire fokusområder samt et fælles børne- og ungesyn.

De væsentligste fælles temaer er aktuelt: Professionalisering af teamsamarbejde, forpligtende ledernetværk, aktionslæring som en grundsten i pædagogisk udviklingsarbejde samt videndeling for at styrke kapacitetsopbygning.

FÆLLES RAMME

POLITISK VISION 2030

- Vi inkluderer flere børn og unge i det almene fællesskab gennem et udviklende, trygt og tillidsfuldt miljø.
- Vi tager ansvar og handler hurtigt, når børn og unge har behov for en forebyggende indsats.
- Vi løser komplekse problemstillinger i fællesskab, på tværs og gennem samarbejde i forpligtende netværk.

FIRE FOKUSOMRÅDER

- Fælles forståelse: Sammen om en skole, der kan mere for flere.
- Måltrettet indsats med flere fagprofessionelle i undervisningen.
- Sammen om udvikling af de almene fællesskaber.
- Professionalisering af teamsamarbejde.

FÆLLES BØRNE- OG UNGESYN

- Gældende for hele kommunen.
- Fokus på fællesskaber; at gå fra dannelsens 'hvem er jeg' til 'hvad er jeg en del af'.
- Første linje repræsenterer et menneskesyn:
Børn og unge er på én og samme tid; som alle andre, som nogle andre og som ingen andre.

[Læs hele børnesynet her](#)

FORPLIGTENDE LEDERNETVÆRK

KOMMUNAL SAMMENHÆNGSKRAFT OG OPGAVEMÆSSIG SAMHØRIGHED

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

→ Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra UCN

Opmærksomheder fra Børne- og kulturchefer

Resultater fra den kvalitative forskning

Resultater fra den kvantitative forskning

Resultater fra evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

ORGANISERING I LEDERNETVÆRK

- Tre skolenetværk og et dagtilbudsledernetværk.
- 2-3 skoler i hvert netværk - et mix af store, små samt land- og byskoler.
- Månedlige ledernetværksmøder.

Ledernetværk skal bidrage til;

- Professionalisering af ledelse
- Sammenhængskraft og fælles forståelse.
- Strategi- og politikudvikling

OPGAVEN

– Alle børn skal lykkes!

Vi er fælles om alle kommunens børn - og har et fælles ansvar og forpligtelse for, at alle børn - i distriktet, i netværket og kommunen - trives, lærer, dannes og udvikles.

En kompleks opgave som ikke kan løses alene, men medfører nødvendighed af videndeling og samarbejde om fælles løsninger for at kunne lykkes med opgaven.

Vi er derfor gensidig afhængige af hinanden. Videndeling og samarbejde er en grundforudsætning, ikke generøsitet.

FORMÅL

– Et samarbejdende ledelsesorgan

Organisering i ledernetværk skal styrke den kommunale sammenhængskraft, organisatoriske resiliens og kollektive effektivitet i organisationen. Ledernetværkene opererer på det taktiske niveau gennem drøftelser, refleksioner og forhandlinger i netværket.

Alle skoler og dagtilbud arbejder på vegne af netværket, mens netværket arbejder på vegne af skole- og dagtilbudsområdet, som arbejder på hele kommunens vegne. Organiseringen i ledernetværk skal fremme det nødvendige samarbejde og styrke skoler og dagtilbud i at løfte den fælles opgave.

PROFESSIONALISERING AF LEDELSE

- Vi bevæger os fra viden om hinanden til at påvirke hinanden, fx gennem refleksion og drøftelse af ledelsesudfordringer og -dilemmaer som følger af den fælles opgave.
- Vi udvikler organisatorisk og strategisk sammenhængskraft, herunder en fælles og mere samstemt ledelseskultur.

SAMMENHÆNGSKRAFT OG FÆLLES FORSTÅELSE

- Vi afstemmer og udvikler fælles forståelse af politikker, rammer og vilkår samt videndeler og koordinerer på vegne af kommunens interesser.
- Vi sætter hinanden fri til i fællesskab at tage ansvar for opgaven og anvende vores faglighed og professionelle dømmekraft.
- Vi repræsenterer hinanden.

STRATEGI- OG POLITIKUDVIKLING

- Vi kvalificerer beslutninger på hele kommunens vegne gennem 1., 2., 3. behandling.
- Vi arbejder på et taktisk niveau og tænker os om på ny (kollektiv effektivitet).

INDSATSER I NETVÆRK

Eksempler på fælles indsatser opstået i leder- og skolenetværk:

- **Fælles kompetenceudvikling af matematiklærere i indskolingen**
Fokus på matematisk forståelse, matematiske læringsprocesser og deltagelsesmuligheder.
- **Praksisfællesskab om fritidspædagogik**
Kompetenceudvikling for pædagoger på tværs af SFO'er med fokus på pædagogisk kvalitet, præstationsfrie rum, fordybelse i aktiviteter og deltagelse i fællesskaber.
- **Uddannelse af teamkoordinatorer**
Kompetenceudvikling med fokus på professionalisering og facilitering af teammøder.
- **Vejledere i netværk**
Fælles fokus på at få vejledere tæt på praksis i de almene fællesskaber med henblik på at skabe øgede deltagelsesmuligheder. Vejledning gennem observation på klassefællesskaber og konstruktiv sparring på didaktik, pædagogik og klasseledelse.

FÆLLES KAPACITETSOPBYGNING

VI SØGER VIDEN, EKSPERIMENTERER, LÆRER OG DELER ERFARINGER

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

→ Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra
UCN

Opmærksomheder fra
Børne- og kulturchefer

Resultater fra
den kvalitative forskning

Resultater fra
den kvantitative forskning

Resultater fra
evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

FÆLLESSKABENDE MØDER

At udvikle skoler og dagtilbud, der kan mere for flere er en stor og kompleks opgave, som vi ikke kan eller skal løse alene. Kendte vi svaret på udfordringen, havde vi løst den. Det gør vi ikke... *endnu*. Derfor forpligter vi hinanden på at opsøge viden, eksperimentere med praksis og dele vores viden og erfaringer på den fælles vej.

Det gør vi på forskellig vis:

- Forpligtende ledernetværk og teamsamarbejde
- Ledermøder, herunder månedlige FIV-møder (Faglig Input og Videndeling)
- Pædagogisk Udviklingsforum
- Faglige netværk for medarbejdere
- Folkeskolernes Samråd - vores lokale Sammen om Skolen

Møderne faciliteres med formålet, at vi agerer hinandens nysgerrige spejl, der får os til at tænke os om på ny ift. både ledelsesmæssige, pædagogiske og didaktiske valg og fravalg.

NYHEDSMAGASINET PLUSSUM

PLUSSUM er et nyhedsmagasin for vores skoler og dagtilbud, som sætter fokus på praksis, læring og viden om, hvad der virker, når vi udvikler skoler og dagtilbud, der kan mere for flere. Magasinet hedder PLUSSUM, som er en forkortelse af ordet plussumsspil. Det er der en helt særlig grund til. Modsat et nulsumsspil, hvor en vinder, fordi en anden taber, findes plussumsspil. I et plussumsspil er der ikke bare én vinder. Her vinder alle noget, fordi den enes gevinst, gør den andens større (Nørretranders, Tor 2013). Viden er et eksempel på plussumsspil; Vi 'taber' ikke vores viden ved at dele den med andre. Jo mere viden, vi deler med hinanden, jo større bliver gevinsten, vi opnår tilsammen. Det er grundtanken bag PLUSSUM. I nyhedsmagasinet formidler fagprofessionelle og ledere i vores skoler, dagtilbud og PPR praksisfortællinger til fælles inspiration. Læs fx om:

- Stue- og klasseforløb i samarbejde med PPR
- Holdundervisning og deltagelsesmuligheder
- Legende Læring - vi vil have legen tilbage

Alle udgivelser
af PLUSSUM
findes her

Indhold:

Info om projektets formål

- Brønderslev
- Frederikshavn
- Hjørring
- Jammerbugt
- Læsø
- Mariagerfjord
- Morsø
- Rebild
- Thisted
- Vesthimmerland
- Aalborg

Opmærksomheder fra UCN

Opmærksomheder fra Børne- og kulturchefer

Resultater fra den kvalitative forskning

Resultater fra den kvantitative forskning

Resultater fra evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

VORES ERFARINGER

2015 - 2019

Program for Læringledelse

Kortlægningerne fra vores deltagelse i Program for Læringsledelse viste blandt andet, at det at bedrive pædagogisk ledelse var noget skoleledelserne vurderede markant lavere på flere parametre end andre områder.

Indsatsen af programmet viste effekt hos ledelserne, ressourceterne og underviserne, men det var svært at se en effekt hos dem, det hele handler om – nemlig eleverne.

Derfor blev projektet "Elevcentreret Ledelse" skabt og iværksat.

2021 - 2024

Elevcentreret ledelse

Vi ville med projektet styrke den elevcentrede ledelse på alle skoler i kommunen. Dette med et ønske om at styrke en ledelseskapacitet, der kan understøtte den enkelte skoles arbejde med løbende forbedringer af undervisningen, så den til hver en tid følger elevernes læringsbehov.

Effekten af den elevcentrede ledelse på elevernes læring er indirekte og virker jf. Vivian Robinson gennem lærerne; Når lederne gør en forskel for, hvad lærerne gør i undervisningen, gør det en forskel for elevernes læring. **Vi ville derfor arbejde henimod en kultur, hvor hele systemet arbejder sammen fra alle led i værdikæden med elevernes faglige progression for øje.** Elevcentreret ledelse var altså det faglige omdrejningspunkt for projektet, men ikke at betragte som et mål i sig selv.

2022 - 2025

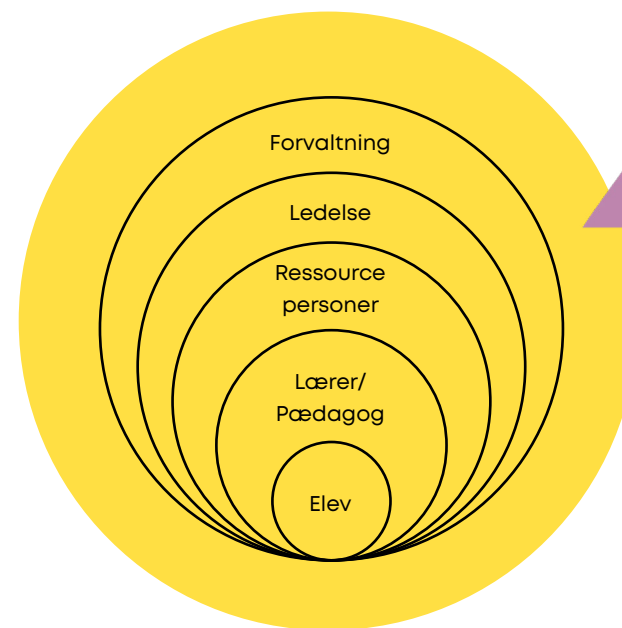
Den Mangfoldige Folkeskole

Da vi i Thisted Kommune allerede var i gang med A. P. Møllerprojektet "Elevcentreret ledelse", deltog vi kun i Videncenterdelen i Den Mangfoldige Folkeskole.

2025 - 2030

Et stærkt fællesskab

Vores erfaringer fra "Elevcentreret ledelse", Videncenterdelen i Den Mangfoldige Folkeskole og en lokal specialundervisningsanalyse med dertilhørende involverende proces viste et behov for at styrke almen didaktikken i alle vores skoler og dagtilbud, så vi sammen kan skabe et skolevæsen, der kan mere for flere. Dette blev igangsat 1. august 2025 og løber de næste 5 år.

//
Lyst
Lyst er den drivkraft der opstår, når du ser og oplever mening.

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

→ Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra UCN

Opmærksomheder fra Børne- og kulturchefer

Resultater fra den kvalitative forskning

Resultater fra den kvantitative forskning

Resultater fra evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

ERFARINGER FRA PROJEKTET

Hvor tyngden af kompetenceudviklingen i Program for Læringsledelse var på ressourcepersoner, lærere, pædagoger og mindre på ledelse og forvaltning ønskede vi med "Elevcentreret ledelse" at målrette kompetenceudviklingen til forvaltning og ledelse, som de positioner, der er længst væk fra eleven.

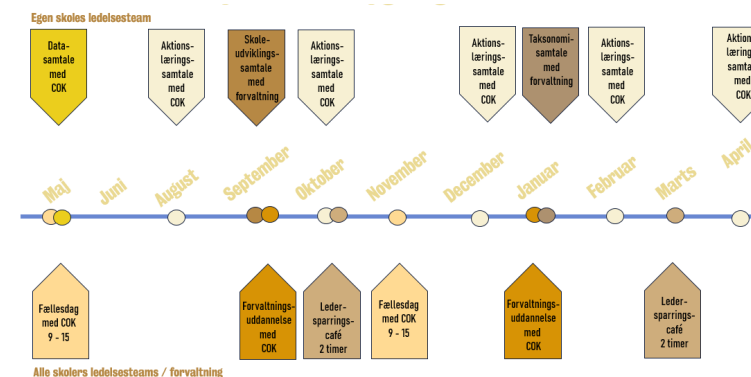
Forvaltning og skoleledelser skal trække på samme hammel og sammen bidrage til at skabe vedvarende forbedringer af undervisningen, for at forbedre alle elevers læring.

Projektet er bygget op ud fra en aktionslæringstankegang med prøve-handlinger mellem hver aktionslæringssamtale og brugen af datainforme-ret ledelse fra PFL fortsættes.

3 pointer fra projektet

- Metodikken i projektet med anvendelse af Den Professionelle Læringscirkel i hyppige aktionslæringssamtaler har bevirket, at man som ledelse går i "det strategiske rum" og kommer hele vejen rundt om udfordringen. Herunder også anvendelsen af det dobbelte læringsspektiv – hvordan ser det ud fra elevens perspektiv. Man står som ledelse dermed stærkere i sine beslutninger og argumenter.
- Projektets forankring i vores skolevæsen er metodebåret fremfor personbåret, hvilket er en enorm styrke for projektets effekt. Det fælles sprog, den fælles forståelse af at lede elevcentreret, den indarbejdede systematik i læringsamtaler, klassekonferencer og brugen af ressourcepersoner kan fortsætte uanset hvilken skoleledelse, der sættes sammen og uanset hvilken skole, der ledes på.
- Man har som ledelse via projektet fået en solid værktøjskasse og et stærkt netværk af ressourcepersoner, man kan vælge at inddrage i kvalificeringen af indsætterne uanset hvilket indsatsområde, man har for øje. Det giver mod til ledelse tæt på.

Projektets opbygning – et skoleår

"Kompetenceudvikling for hele ledelsesteamet – både på egen skole via aktionslæringssamtaler, datasamtaler og taksonomisamtaler, men også i fælles fora som ledersparringscaféer eller ledelsesdage – har styrket ledelsesteamsene og den samlede skoleledergruppe."

Effekter af arbejdet med Elevcentreret ledelse:

- **Skoleledelserne** har skabt mere systematik og struktur i arbejdet med pædagogisk ledelse.
- På **klassekonferencer** og i **læringsamtaler** er elevernes faglige progression i centrum.
- **Ressourcepersoner** og **vejledere** er blevet strategiske sparringspartnere i beslutningsprocesser.
- **Eleverne** oplever øget medbestemmelse og motivation, især når de kan følge egen progression og se mening i undervisningen.

Indhold:

Info om projektets formål

- Brønderslev
- Frederikshavn
- Hjørring
- Jammerbugt
- Læsø
- Mariagerfjord
- Morsø
- Rebild
- Thisted
- Vesthimmerland
- Aalborg

Opmærksomheder fra UCN

Opmærksomheder fra Børne- og kulturchefer

Resultater fra den kvalitative forskning

Resultater fra den kvantitative forskning

Resultater fra evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

PROJEKTET HAR MEDFØRT...

Fælles sprog og forståelse for elevcentreret ledelse

"Vi oplever, at det er en naturlig del af arbejdet med skolens personale at drøfte pædagogisk praksis med afsæt i en elevcentreret læringsforståelse. Data er et centralt værktøj, når vi med lærerne og ressourcepersonerne drøfter og beslutter tiltag for eleverne. Der inddrages de ressourcepersoner, der er relevante ift. udfordringen. Der anvendes kvantitative data, som vi systematisk monitorerer, men vi benytter også et væld af udvalgte data, der kan være med til at belyse relevante områder."

Datainformeret praksis og systematik

"Systematisk og strategisk anvendelse af data gør, at man som ledelse kan tale ud fra et fælles tredje og derved ikke direkte om det underviseren gør, men den effekt det gjorde har eller ikke har."

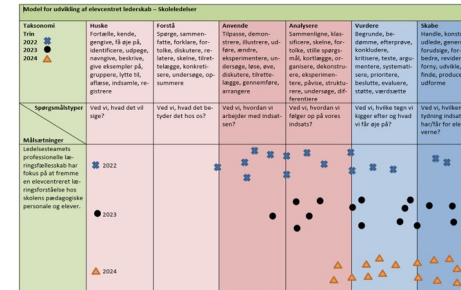

Kulturforandring i hele værdikæden

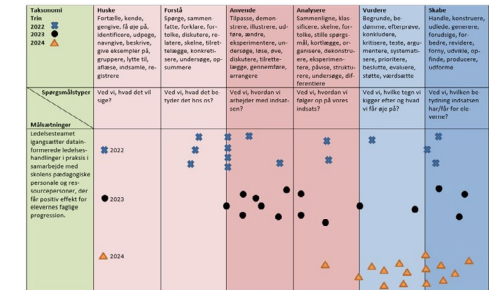
"Måden at arbejde elevcentreret på i ledelsesteamene er rykket ud i klasse- og fagteamene. Det er nu en naturlig del af arbejdet med den enkelte elevs faglige udvikling."

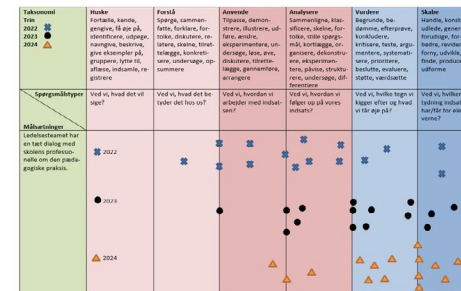
Ledelsesteamets professionelle læringsfællesskab har fokus på at fremme en elevcentreret læringsforståelse hos skolens pædagogiske personale og elever

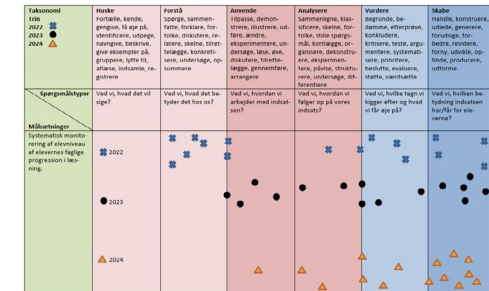
Ledelsesteamet har en tæt dialog med skolens professionelle om den pædagogiske praksis

Ledelsesteamet har en tæt dialog med skolens professionelle om den pædagogiske praksis

Ledelsesteamet igangsætter datainformeret ledelseshandlinger i praksis i samarbejde med skolens pædagogiske personale og ressourcepersoner, der får en positiv effekt for elevernes faglige progression

"Uanset hvilket indsatsområde man som ledelse vælger, har man via projektet en solid værktøjskasse og et stærkt netværk af ressourcepersoner, man kan vælge at inddrage i kvalificeringen af indsatserne! Det har vi virkelig fået øje for i projektet og givet mod til ledelse tæt på."

ERFARINGER FRA DEN MANGFOLDIGE FOLKESKOLE – STÆRKE OG INKLUDERENDE FÆLLESSKABER

I Vesthimmerlands Kommune arbejder vi ud fra følgende grundsyn i skole og dagtilbud

Alle børn er vores børn

Børn og unge i dagtilbud og skoler er de ansattes ansvar. Der er en fælles forpligtigelse til at være ansvarlig medarbejder, der arbejder målrettet og systematisk, så alle børn oplever sig som en del af fællesskabet. Derfor er fokus på, hvordan vi lykkes, og hvordan medarbejderne kan ændre praksis i fællesskab med børnene.

Alle børn mødes med anerkendelse og realistiske forventninger

Børn gør det godt, hvis de kan. Børn og unge har brug for at blive anerkendt og mødt med realistiske krav og forventninger, der tager udgangspunkt i nærmeste udviklingszone. Derfor skaber medarbejderne et pædagogisk og læringsmæssigt miljø for alle børn, hvor de kan trives, udvikle sig og lære. Det kræver, at vi som medarbejdere ved, hvor børnene er i deres udvikling, og vi hjælper dem ud fra strategier, vi ved virker.

Alle børn oplever et trygt, udviklende og fællesskabende miljø

Det kræver omsorgsfulde og relationskompetente medarbejdere at skabe tryghed for børn og unge til at udvikle sig, trives, lære og dannes. Det kræver medarbejdere, der er rollemodeller for børnene og stimulerer fællesskaberne ved at være nærværende og arbejde med social læring og samvær. Børn lærer og udvikler sig gennem samarbejde og fællesskaber – både socialt og fagligt. Derfor skal medarbejderne være optaget af at skabe pædagogiske og læringsmæssige miljøer præget af tryghed og muligheder for deltagelse for alle børn.

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

→ Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra
UCN

Opmærksomheder fra
Børne- og kulturchefer

Resultater fra
den kvalitative forskning

Resultater fra
den kvantitative forskning

Resultater fra
evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

ERFARINGER FRA DEN MANGFOLDIGE FOLKESKOLE – STÆRKE OG INKLUDERENDE FÆLLESSKABER

Såvel ledelsesmæssigt, men også blandt personalet i skolerne har erfaringerne fra Den Mangfoldige Folkeskole været fundamentet for Stærke og inkluderende fællesskaber. Stærke og inkluderende fællesskaber fortsætter uden deadline, da det er en kulturforandring i skolerne og skolevæsenet.

- Alle børn starter i børnehaveklasse, hvis de har gået i en almindelig børnehave.
- Andelen af børn i specialklasse/specialskole er faldet fra 238 i skoleåret 2023-2024 til 221 i skoleåret 2025-2026. Da kommunens elevtal falder samlet påvirker det kun inklusionsgraden marginalt.
- Den nye visitationspraksis betyder, at skolerne selv visiterer til og betaler for elever, der går i almen skole både over og under 9 timers støtte.

Vi har udarbejdet en Masterplan for bygningsvedligeholdelse for perioden 2026-2029. Der er de næste to år afsat 5,0 mio. kr. årligt til at prioritere faglokaler og fleksibel indretning af klasselokaler og birum.

Vi vil fortsat i de næste års uddannelsesindsats have fokus på god undervisning, da det ifølge professor, Thomas Nordahl er den største enkeltstående faktor til at inkludere flere børn. Vi vil satse endnu mere på at lære børnene at læse, skrive og grundlæggende matematik, så endnu flere børn bliver fagligt inkluderet.

Vi vil på hver enkel skole have beredskab og lokal ekspertise, der kan hjælpe klasseteamene med håndtering af børn med udadreagerende adfærd i forhold til at se bag om børnenes adfærd og opøve evnen til at forudse og undgå de voldsomme udadreagerende episoder.

Kulturforandringen i "Stærke og inkluderende fællesskaber" skal helt ud i klassen og ikke mindst i forældregruppen, så børn accepteres med de forskelligheder, de har.

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

→ Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra UCN

Opmærksomheder fra Børne- og kulturchefer

Resultater fra den kvalitative forskning

Resultater fra den kvantitative forskning

Resultater fra evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

” UDSAGN

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

→ Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra
UCN

Opmærksomheder fra
Børne- og kulturchefer

Resultater fra
den kvalitative forskning

Resultater fra
den kvantitative forskning

Resultater fra
evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

– Miljøerne understøtter børns trivsel. Medarbejderne er virkelig gode til at få mit barn til at føle sig godt tilpas. Miljøerne understøtter børns udvikling. Vendepunktet i mit barns udvikling var jo egentlig den mellem-formsklasse.

- Forældre

– Vi har virkelig forsøgt arbejde med en forståelse af, at vi skal flytte indsætserne fra de få til de mange. Og det er første de sidste 2½ år, at det for alvor har taget fart, hvor vi har fået en forvaltningsmæssig opbakning. Så rykker det på et helt andet niveau, når der kommer en forvaltning, som også mener det. Så kommer der vilje bag det, en politisk vilje.

- PPR leder

– Relationsarbejdet er min fornemmeste opgave, for når børn er trygge ved mig, så fortæller de også utrolig mange ting.

-De fagprofessionelle fortæller om, hvor de har lyttet til barnets stemme.

– Netop at være respektfuld omkring vores roller, tror jeg er vigtigt. Jeg tror, at mange lærere føler, at vi kommer for at pege på alt det, de ikke kan. Det er en øvelse for os, hvordan vi får etableret det samarbejde, hvor det bliver trygt, at vi skal bidrage med noget hver især. Og de (lærerne) er lige så vigtige for os, som vi er for dem. Men det er svært. Det er jo også en kultur. Jeg tror, at mange lærere arbejder meget selvstændigt. Så jeg tror ikke altid, vi er så gode til at bruge hinanden.

-Specialpædagog på en folkeskole

– Et af de problemer vi har italesat, det er når man har et blik, der siger, at det er barnet, der er noget galt med. Udgangspunktet må ikke være, at man som leder eller medarbejder ser barnet som udfordringen, og at løsningen er, at de kommer væk hurtigst muligt. Man skal se på den kontekst, barnet er en del af og spørge, hvorfor den skaber udfordringer.

- Skole- og dagtilbudschef

DET HAR VI LÆRT

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

→ Aalborg

Opmærksomheder fra
UCN

Opmærksomheder fra
Børne- og kulturchefer

Resultater fra
den kvalitative forskning

Resultater fra
den kvantitative forskning

Resultater fra
evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

- Det er lykket at skabe en bevægelse hen imod et mere inkluderende mind-set og børnesyn
- Ledere og medarbejdere i Aalborg Kommune har tilegnet sig viden og kompetencer til at skabe en mere inkluderende folkeskole. Især prøvehandlinger og aktionslæringsforløb har vist sig nyttige i omsætningen af den nye viden ind i hverdagen i klasseværelserne
- Eleverne er blevet præsenteret for nye metoder i undervisningen, f.eks. forskellige undervisningsformer og metoder til elevinddragelse
- Hvis vi skulle have set større effekt af projektet, skulle vi være gået efter én indsats målrettet alle kommunens skoler. Denne læring tager vi med i det videre arbejde
- ...Og så har vi lært, at forandringer tager tid, og der er vigtigt, at vi holder fast i den retning, som vi nu bevæger os i!

48 skoler

i Aalborg Kommune har deltaget i
Den Mangfoldige Folkeskole

1.500

ledere, lærere, pædagoger, PPR-personale,
konsulenter mv. har været involveret i projektet.

5 indsatseser

1. DELTA
2. Co-teaching
3. CPS
4. Neuropædagogik
5. Elever med særlige forudsætninger

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

→ Aalborg

Opmærksomheder fra
UCN

Opmærksomheder fra
Børne- og kulturchefer

Resultater fra
den kvalitative forskning

Resultater fra
den kvantitative forskning

Resultater fra
evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

EKSEMPLER PÅ FUND DE FEM INDSATSER

1

DELTA

- Deltagerne oplever at have fået viden og færdigheder til at skabe gode deltagelses- og læringsmuligheder for eleverne inspireret af DELTA
- Elevtrivsel og forældretilfredshed er høj i DELTA klasser. De fremhæver f.eks. ro i klassen, strukturen, og at det er let at få hjælp fra en voksen

2

Co-teaching

- Eleverne oplever god og varieret undervisning med let adgang til hjælp. Og meget intensive timer
- Over 88% af alle skolepersonaler vurderer, at co-teaching giver flere deltagelsesmuligheder for eleverne samt et større fagligt udbytte af undervisningen

3

CPS

- Eleverne er glade for Plan B samtalerne og fremhæver f.eks., at de voksne tager sig tid til at lytte
- Skolerne ser især gevinsterne i form af et mere fælles børnesyn og konkrete, brugbare metoder til elevinddragelse

4

Neuropædagogik

- 85% af deltagerne vurderer, at arbejdet med aktionslæring har givet anledning til forbedringer i praksis
- Skolerne fremhæver især det fælles sprog og fælles forståelse, som neuropædagogikken har givet dem samt mere anvendelse af specialpædagogiske metoder i praksis

5

Elever med særlige forudsætninger

- I udviklingsprojektet er udviklet og afprøvet nye opgaveformuleringer og nye måder at organisere læreprocesser på i et fællesskabende sigte
- Projektets viden er bl.a. delt i en publiceret artikel samt 2 praksisartikler

Udvalgte elevcitater fra fokusgruppeinterviews

På min gamle skole, der gik man meget, meget op i trivsel og måske ikke så meget i læring. Her er det mere sådan halvt-halvt. Jeg synes, man lærer noget mere, men de er også gode til at tage hånd om trivslen.

– Elev der er flyttet fra specialklasse til DELTA

Jeg synes, det er dejligt at blive delt op i klassen, så man ikke sidder så mange pr. lærer. Det gør det meget nemmere at stille spørgsmål og få det forklaret, hvis man lige har ekstra meget brug for at få hjælp.

– Elev om co-teaching

Det hjælper meget mere de her samtaler end bare når man snakker med de andre. Man får snakket mere ind i problemerne.

– Elev der om CPS/ Plan B samtale

DET VIDERE ARBEJDE →

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Røbild

Thisted

Vesthimmerland

→ Aalborg

Opmærksomheder fra UCN

Opmærksomheder fra Børne- og kulturchefer

Resultater fra den kvalitative forskning

Resultater fra den kvantitative forskning

Resultater fra evalueringen fra Rambøll

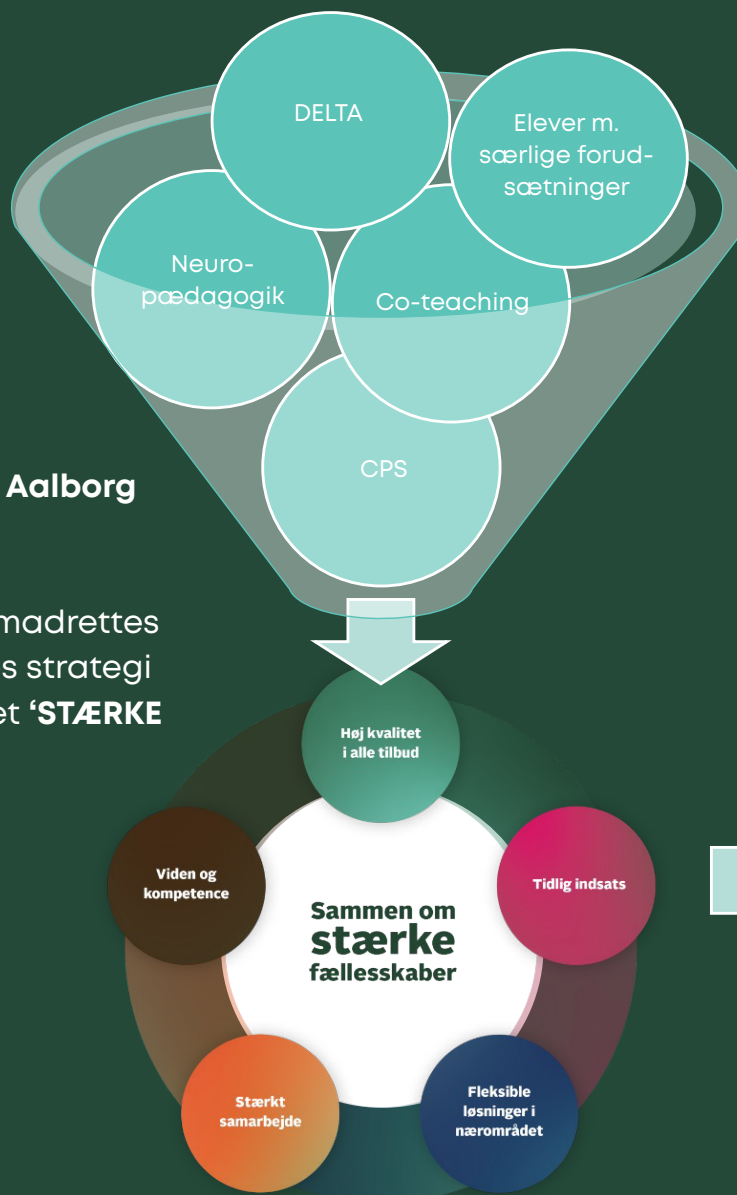
Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

De 5 indsatser fortsætter i Aalborg Kommune.

Indsatserne integreres fremadrettet i regi af Aalborg Kommunes strategi på børne- og ungeområdet **'STÆRKE FÆLLESSKABER'**

I **STÆRKE FÆLLESSKABER** vil vi arbejde med deltagelsesmuligheder og fællesskaber for alle børn.

5 NEDSLAG

- Professionel læringsledelse for alle skoleledelser (PLL)
- Skoleudviklingsprojekt for alle skoler - 'Fællesskabende praksisser' - i samarbejde med Danmarks Pædagogiske Universitet
- Co-teaching: Fortsat prioritering af ressourcer til co-teaching på alle skoler
- Kvalitetsmarkører som et dialogredskab
- Praksisfaglighed

$$2 + x = 4$$

$$x = 4 - 2$$

$$6 \cdot x = 12$$

$$x = 12 : 6$$

$$x = 2$$

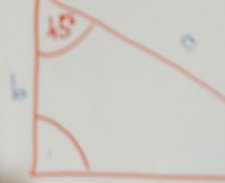
$$16 : 6 = 2$$

$$40 : x = 4$$

$$x = 40 : 4$$

$$x = 10$$

$$16 : 40 = 10 = 4$$

$\neq 90^\circ$

$< 45^\circ$

$< 45^\circ$

$r = \text{радиус}$

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

→ Opmærksomheder fra UCN

Opmærksomheder fra Børne- og kulturchefer

Resultater fra den kvalitative forskning

Resultater fra den kvantitative forskning

Resultater fra evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

UCN: STYRKET SAMARBEJDE

UCN har opnået et stærkt partnerskab med kommuner og skoler i hele Nordjylland. Vi arbejder tæt sammen med skoleledelser om udvikling, sparring og nye løsninger – og gennem DMF har vi styrket vores praksisnærhed og fået dybere indsigt i kommunernes opgaver og vilkår. Regionen fungerer som et økosystem, hvor samarbejde og samskabelse på tværs har ét fælles mål: at skabe de bedste muligheder for børn og unge.

Vi uddanner morgendagens pædagoger og lærere – og de fleste bliver her i Nordjylland. Det betyder, at de bringer deres viden og engagement ud i kommunerne, dagtilbuddene, skolerne, fritidsområdet og PPR. Vi ved, at dygtige dimittender med stærk uddannelsesgrundlag og høj faglighed skaber kvalitet – og kvalitet gør en forskel for børn og unges trivsel, deltagelse og læring.

Økosystemet rækker ind i den livslange læring. Vi efteruddanner pædagoger, lærere, ledere og konsulenter, så de kan møde nye udfordringer med ny viden. Jo stærkere videngrundlag vi har sammen, desto bedre kan vi løfte den komplekse opgave: at skabe deltagelsesmuligheder i folkeskolen og på hele børne- og ungeområdet. Sammen bygger vi fremtidens fundament for læring og trivsel.

STYRKET FAGLIG UDDANNELSES- PARTNER I NORDJYLLAND

UCN har gennem samarbejdet med kommuner og skoler i Nordjylland opnået et unikt praksiskendskab, der styrker undervisningen med konkrete indsigter fra hverdagen. Samarbejde og dialoger med lærere, pædagoger, ledere og forvaltninger.

Mere end 1.300 læringsamtaler har kvalificeret forståelsen af inklusion, læring og børnesyn og styrket arbejdet med fællesskabende pædagogik og didaktik.

1.300
læringsamtaler

↓

Samarbejdet har ført til nye, fleksible designs for kompetenceudvikling, udviklet i tæt partnerskab med praksis. Gennem fælles konferencer, udviklingsprojekter og evalueringer har UCN og kommunerne gensidigt styrket hinandens kompetencer.

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

→ Opmærksomheder fra UCN

Opmærksomheder fra Børne- og kulturchefer

Resultater fra den kvalitative forskning

Resultater fra den kvantitative forskning

Resultater fra evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

STYRKET VIDENSGRUNDLAG I UCN

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

→ Opmærksomheder fra UCN

Opmærksomheder fra Børne- og kulturchefer

Resultater fra den kvalitative forskning

Resultater fra den kvantitative forskning

Resultater fra evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

Deltagelsen i Den Mangfoldige Folkeskole har styrket UCNs faglige kapacitet og vidensgrundlag, og det øgede kendskab til skolernes praksis har løftet undervisernes kompetencer og kvalificeret undervisningen. Samskabelse med denne praksis har resulteret i nye didaktiske og pædagogiske modeller, som er afprøvet i lokale kompetenceudviklingsforløb – fx materialer til social læring, deltagelsesdidaktik og aktionslæring. Internt har undervisergruppen arbejdet med kapacitetsopbygning gennem oplæg, aktionslæring, videndeling og læringsamtaler.

Materialer og webinarer fra DMFs Videnscenter er nu integreret på flere pensumlistor på pædagog- og læreruddannelsen, og studerende har haft adgang til faglige oplæg om både børnesyn, læringstilgange og forskningsresultater.

54,8% af besøgende på hjemmesiden kommer fra Nordjylland

25,1% af besøgende på hjemmesiden kommer fra Hovedstadsområdet

20.507 unikke besøgende på hjemmesiden fra januar 2023 til oktober 2025

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra
UCN

→ Opmærksomheder fra
Børne- og kulturchefer

Resultater fra
den kvalitative forskning

Resultater fra
den kvantitative forskning

Resultater fra
evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

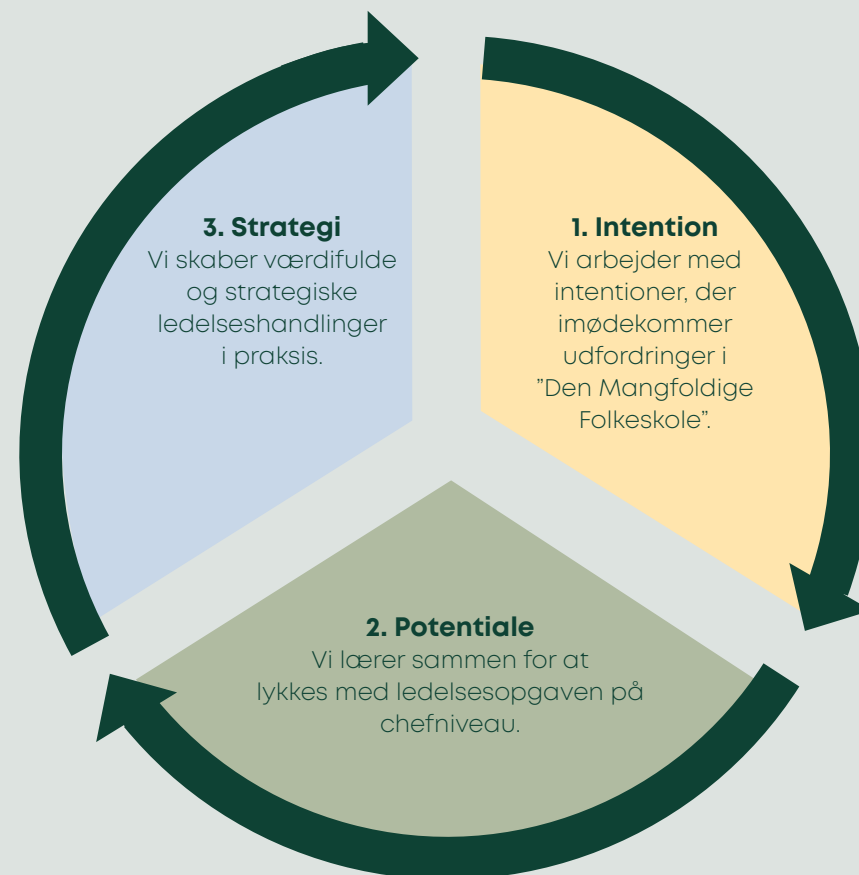
A.P. MØLLER FONDEN

BØRNE- OG KULTURCHEFER

LÆRENDE SAMTALER

- Som en del af projektet Den Mangfoldige Folkeskole deltog skole- og dagtilbudsscheferne i de nordjyske kommuner i et tværkommunalt aktionslæringsforløb, hvor de **arbejdede med den lærende samtale**.
- Den lærende samtale fungerede som et forum, hvor cheferne på skift tog konkrete ledelsesudfordringer eller dilemmaer fra deres egne organisationer op til drøftelse. Samtalerne blev faciliteret af undervisere fra UCN's ledelsesuddannelse, som skabte en tryk og reflektiv ramme. **Deltagerne stillede spørgsmål, delte erfaringer og reflekterede sammen – uden at samtalerne fungerede som rådgivning eller evaluering.**
- Formålet med samtalerne var at skabe **et fælles læringsrum**, hvor cheferne – på samme måde som deres egne ledere og medarbejdere – kunne undersøge praksis, udforske komplekse problemstillinger og få nye perspektiver på deres arbejde.

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra
UCN

→ Opmærksomheder fra
Børne- og kulturchefer

Resultater fra
den kvalitative forskning

Resultater fra
den kvantitative forskning

Resultater fra
evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

KOMMUNALE LÆRINGS DAGE PÅ TVÆRS

Som en del af Den Mangfoldige Folkeskole er der i projektperioden blevet afholdt fire kommunale læringsdage på tværs af de deltagende nordjyske kommuner. Formålet med dagene har været at skabe et fælles rum, hvor kommunerne kunne dele deres erfaringer, indsigter og refleksioner fra arbejdet med projektet.

Hver kommune har bidraget med korte oplæg om, hvad de har været optaget af – deres lokale indsatser, fund, justeringer og erfaringer undervejs. Efterfølgende har deltagerne haft mulighed for at mødes i samtalesaloner, hvor der blev stillet spørgsmål, udvekslet perspektiver og reflekteret sammen på tværs. Læringsdagene har samlet chefer, ledere, medarbejdere, repræsentanter fra UCN.

Eksempler på temaer
præsenteret på de
kommunale læringsdage

- Melleformer
- Legende læring
- Professionelle Læringsfællesskaber (PLF)
- Fællesskabende praksisser
- Elevcentreret ledelse
- Styrkelse af den almene og specialpædagogiske ramme
- Forældresamarbejde – sammen om klassen

STYRKET FÆLLESSKAB I REGIONEN

BKF-gruppen i Nordjylland har længe eksisteret som et formaliseret netværk for skole- og dagtilbudsschefer, men deltagelsen i projektet Den Mangfoldige Folkeskole har styrket samarbejdet yderligere.

Samarbejde
Netværk
Tillid
Sparring
Fællesskab

- Gennem de lærende samtaler og kommunale læringsdage på tværs har cheferne haft mulighed for at mødes, drøfte ledelsesudfordringer og dele erfaringer i et åbent og tillidsfuldt forum.
- Projektet har øget kendskabet til hinanden og kommunernes forskelligheder og har tilført merværdi til chefgruppens arbejde i netværket. Samarbejdet er blevet tættere og mere trygt, og det er blevet lettere at ringe til hinanden, når der er behov for sparring eller videndeling. Netværket fungerer nu som et stærkt forum for refleksion, sparring og erfaringsudveksling på tværs af kommunerne.
- UCN har i den forbindelse været en vigtig samarbejdspartner. Det tætte samarbejde med UCN har været en stor gevinst for kommunerne både lokalt, men også på tværs. UCN's faglige bidrag og deres måde at indgå i processen på har styrket det regionale samarbejde og skabt et fælles afsæt for udvikling. Samarbejdet har både løftet processerne og understøttet oplevelsen af at være en del af et fælles regionalt økosystem, hvor vi sammen udvikler folkeskolen og uddanner til fremtiden.

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra
UCN

→ Opmærksomheder fra
Børne- og kulturchefer

Resultater fra
den kvalitative forskning

Resultater fra
den kvantitative forskning

Resultater fra
evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

RESULTATER:

DEN KVALITATIVE FØLGEFORSKNING

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra
UCN

Opmærksomheder fra
Børne- og kulturchefer

→ Resultater fra
den kvalitative forskning

Resultater fra
den kvantitative forskning

Resultater fra
evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra
UCNOpmærksomheder fra
Børne- og kulturchefer→ Resultater fra
den kvalitative forskningResultater fra
den kvantitative forskningResultater fra
evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

DET KVALITATIVE FORSKNINGSSPOR

Et praksisforskningsprojekt på tværs af de
11 nordjyske kommuner

DEN KVALITATIVE FORSKNINGS AFSÆT

→ I det kvalitative forskningsspør har der været fokus på, hvordan der samarbejdes om at skabe deltagelsesmuligheder for alle børn – med særligt fokus på de børn, der på forskellige måder har det svært i skolen

KOMMUNERNES AKTUELLE UDFORDRINGER

- Stigende udgifter til specialpædagogiske tilbud og indsatser
- Lange ventetider i PPR skaber frustrationer hos både familier, personale, PPR og forvaltninger

Derfor arbejdes der i mange kommuner med at udvikle forskellige organiseringer, tiltag og indsatser, som skal bidrage til, at flere børn kan være og blive i almenskolen.

Der arbejdes fx med, hvordan specialpædagogiske ressourcer kan fordeles og organiseres på andre måder, hvordan man i højere grad kan inddrage specialpædagogiske tilgange og metoder i almenskolen.

Når børn opleves som vanskelige at inkludere i skolen, vil PPR ofte blive inddraget med henblik på at foretage en undersøgelse eller iværksætte en videre udredning af det enkelte barn. Der ses ofte lange ventetider, hvilket skaber frustration hos både familier, det pædagogiske personale, PPR og forvaltningerne.

I disse år arbejdes der derfor i kommunerne og på skolerne med at udvikle forskellige organiseringer, tiltag og indsatser, som skal bidrage til, at flere børn kan være og blive i almenskolen:

- Der arbejdes fx med, hvordan specialpædagogiske ressourcer kan fordeles og organiseres på andre måder
- Hvordan man i højere grad kan inddrage specialpædagogiske tilgange og metoder i almenskolen, både for at støtte enkeltbørn og skabe et miljø, der i højere grad er præget af struktur og overskuelighed
- Hvordan man kan organisere forskellige typer mellemformer lokalt på skolerne
- Hvordan man kan organisere og gennemføre vejledningsindsatser af det pædagogiske personale – med det formål at segregere færre børn til specialtilbud.

I det kvalitative forskningsspør er ovennævnte problemstillinger og praksisser blevet undersøgt, og nogle af de organiseringer og tiltag, som kommunerne og skolerne arbejder med ift. at håndtere inklusions- og segregeringsudfordringerne, er blevet udforsket.

(Madsen, 2025)

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra UCN

Opmærksomheder fra Børne- og kulturchefer

→ Resultater fra den kvalitative forskning

Resultater fra den kvantitative forskning

Resultater fra evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

TEORI OG METODE

DET KVALITATIVE FORSKNINGSSPOR

TEORETISK AFSÆT - SOCIAL PRAKSISTEORI

- Mennesker forstås som deltagere i og på tværs af sammenhænge
- Børns vanskeligheder i skolen forstås "i sammenhæng med de sociale og strukturelle betingelser"
 - Fokus flyttes fra enkeltindivider til "børnenes fælles skoleliv med hinanden"
 - Skolevanskeligheder og udskillelsesprocesser kan derfor ikke forstås isoleret
 - Så selvom udfordringer i skolen nogle gange forstås og beskrives som noget individuelt, hvor problemer knyttes til det enkelte barn, så forstås skolevanskeligheder og børns udfordringer i en social praksisteoretisk ramme i sammenhæng med de sociale og strukturelle betingelser.

(Dreier, 2013, 2020; Højholt 2001, 2005)

PRAKSISFORSKNING SOM TILGANG

- Praksisforskning kan beskrives som et samarbejde mellem forsker og dem, som forskningen vedrører
- En bestræbelse på at skabe gensidige læreprocesser og viden om problemstillingen set fra forskellige perspektiver

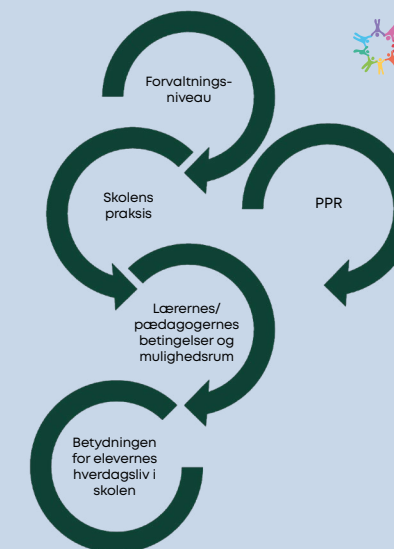
(fx Højholt 2005, Højholt & Kousholt 2018)

Deltagere i dette praksisforskningsprojekt – på tværs af de nordjyske kommuner: Skolechefer, skoleledere, lokale vejledere/ ressourcepersoner, PPR, lærere, forældre og børn.

FORSKNINGSSPØRGSMÅL:

På tværs af de nordjyske kommuner udforskes:

Hvordan specialpædagogik og specialpædagogiske indsatser forstås og organiseres (på forskellige måder), og hvilken betydning det har for børnenes deltagelsesmuligheder i skolens fællesskaber.

?

GENNEMGÅENDE SPØRGSMÅL I PRAKSISFORSKNINGEN:

- Hvordan forstås og arbejdes der med specialpædagogik i den pædagogiske praksis?
- Hvordan organiseres specialpædagogiske indsatser og tilbud, og hvilke forståelser af specialviden og specialpædagogik trækkes der på?
- Hvordan understøtter de forskellige organiseringer lærernes muligheder for at skabe deltagelsesmuligheder for alle børn?
- Hvad er formålet med de forskellige specialpædagogiske tilbud og indsatser (fx mellemformer eller specialtilbud), og hvordan understøtter de forskellige organiseringer og modeller formålet?
- Hvordan opleves de forskellige indsatser og organiseringer fra forskellige perspektiver – herunder både forældre-, lærer-, PPR-, leder- og forvaltningsperspektiv – men også fra et børneperspektiv?
- Hvilke muligheder, barrierer og dilemmaer skabes, og hvilken betydning får de for børnenes deltagelsesmuligheder og skolens hverdagsliv?

(Madsen, 2025)

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra
UCN

Opmærksomheder fra
Børne- og kulturchefer

→ Resultater fra
den kvalitative forskning

Resultater fra
den kvantitative forskning

Resultater fra
evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

OVERORDNEDE POINTER:

DET KVALITATIVE FORSKNINGSSPOR

Specialpædagogik, organisering og deltagelsesmuligheder

I KOMMUNERNE ARBEJDES DER MED SPECIALPÆDAGOGIK PÅ MANGE MÅDER:

- Fx gennem samarbejde – tværfaglige teams – udviklingen af lokale mellemformer – nye organiseringer og vejledningsformer mv.
- Forskellige forståelser og organiseringer ser ud til at skabe forskellige muligheder og dilemmaer – både for lærere, pædagoger, ledere og PPR – og for børns deltagelse i skolens hverdagsliv

KOMMUNERNE HAR ORGANISERET FORSKELLIGE SPECIALPÆDAGOGISKE INDSATSER OG RESSOURCER MEGET FORSKELLIGT:

- Nogle steder er der udviklet lokale mellemformer på skolerne
- Andre kommuner har arbejdet med at styrke tværfaglige teams og nye samarbejdsformer mellem skole, PPR og ledelse, og dermed iværksat indsatser med tværfaglig vejledning og sparring

PÅ TVÆRS AF KOMMUNERNE:

Forståelserne af specialpædagogik varierer – og disse forskelle ser ud til at have stor betydning for børnenes deltagelsesmuligheder i skolens fællesskaber

- Der ses en tendens til at specialpædagogik i almen skolen ofte forstås som tydelig og visuel struktur i undervisningen (fx som struktur-tavler i klasserne, der visualiserer dagens og times program)
- I pressede situationer bliver specialpædagogiske indsatser ofte til noget individuelt rettet mod de særlige behov, som man har udpeget eller identificeret hos det enkelte barn
- Det betyder, at pædagogiske og didaktiske indsatser ofte bliver kompenserende - rettet mod enkeltbørn
- Dermed risikerer man at miste blikket for de sociale og kontekstuelle betingelser, der også har betydning for, hvordan børn trives og deltager

Samarbejde
Organisering
Forståelser

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

 Opmærksomheder fra
UCN

 Opmærksomheder fra
Børne- og kulturchefer

 → Resultater fra
den kvalitative forskning

 Resultater fra
den kvantitative forskning

 Resultater fra
evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

OVERORDNEDE POINTER:

PRAKSISFORSKNINGEN

PROBLEMFORSTÅESENS BETYDNING

I pressede situationer risikerer problemerne at blive individualiserede og forstået som noget, der knytter sig til det enkelte barn – og i vejledningen af det pædagogiske personale kan fokus komme til at handle om at finde virk-somme indsatser der støtter det enkelte barn

→ Problemerne kan fx blive talt om som sociale vanskeligheder, opmærksomhedsproblemer, manglende selvregulering - eller antagelser om mulige diagnoser

Individualiserede problemforståelser risikerer at skygge for kontekstens betydning – som fx kan være:

- De sociale dynamikker i klassen
- Det relationelle mellem børn og voksne
- Den måde aktiviteterne er organiserede på
- Situerede pædagogiske og didaktiske valg
- Organisering, rammer og strukturelle betingelser

– Udfordringen kan være, at de indsatser, der iværksættes, bliver rettet mod enkeltbørn

– og man derved mister blikket for, hvordan børns deltagelsesmuligheder formes i et komplekst samspil

KOMPENSERENDE OG UDVIKLINGSORIENTEREDE INDSATSER

Mange lærere/pædagoger arbejder i det daglige hele tiden på at balancere mellem individuelle og fællesskabsrettede indsatser.

Når problemer forstås som noget individuelt, bliver indsatserne ofte individuelle - og også ofte kompenserende – og dette sker især, når børn og/eller voksne er pressede

→ Der arbejdes bl.a. med forskellige specialpædagogiske tiltag

→ Fx synlig struktur, skærmmning eller individuelle særaftaler

Når vanskeligheder derimod forstås som noget, der opstår i samspil med omgivelserne, åbner det for flere handlemuligheder og mere udviklingsorienterede tilgange – hvor fx. udvikling af fællesskabet og didaktikken også tænkes som en del af løsningen.

– Det individrettede og kompenserende arbejde kommer ofte til at skygge for betydningen af det sociale og kontekstuelle.

– Det kræver overskud hos lærere og pædagoger at arbejde med udviklingsorienterede og fællesskabsrettede indsatser

MELLEMMFORMER – MULIGHEDER OG DILEMMAER

På tværs af kommunerne ses forskellige måder at arbejde med mellemformer på

Mellemformer udvikles enten lokalt på de enkelte skoler - eller som kommunale tilbud, der er forankret i en større specialpædagogisk organisering

→ Mellemformer kan være alt fra særlige hold, klasser og fleksible læringsmiljøer til 'pauserum' eller 'stillerum' for børn, der får det svært

→ Nogle mellemformer er organiseret som etablerede klasser, som sammensættes med inspiration fra NEST, andre steder bruges mellemformen som enten en kortvarig støtteindsats, eller som et fast sted, hvor børn kan "sendes hen", når der opstår behov

Der ses på tværs af kommunerne forskellige måder at organisere mellemformer på - og forskellige måder at arbejde med (special) undervisning, støtte og fællesskaber på i disse tilbud.

– Mellemformer ser ud til at kunne skabe nye deltagelsesmuligheder - men de kan også risikere at skabe nye former for segregering, hvis de primært forstås som steder, hvor børn 'sendes hen'

– Formålet med mellemformen bliver centralt

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra
UCN

Opmærksomheder fra
Børne- og kulturchefer

Resultater fra
den kvalitative forskning

→ Resultater fra
den kvantitative forskning

Resultater fra
evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

RESULTATER: DEN KVANTITATIVE FØLGEFORSKNING

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra
UCNOpmærksomheder fra
Børne- og kulturcheferResultater fra
den kvalitative forskning→ Resultater fra
den kvantitative forskningResultater fra
evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

HVAD SIGER FORSKNINGEN?

Den kvantitative følgeforskning i projekt Den Mangfoldige Folkeskole kan præsentere resultater, der er baseret på et, i en dansk sammenhæng, hidtil uset datamateriale.

Med andre ord er der tale om en inklusionsundersøgelse af et betragteligt omfang og med et særligt fokus på lærere og pædagogers holdninger og bekymringer i forhold til arbejdet med mangfoldighed og inklusion i skolen samt deres bekymringer i forhold til dette arbejde.

Helt centralt viser undersøgelsen, at forhold omkring fagprofessionelles holdninger, bekymringer og oplevelser af mestring ændrer sig over tid, med visse forbehold i forhold til bekymringer, der er mere stabile.

Dette peger på, at på trods af, at enkelte kommuner og enkelte skoler kan have vidt forskellige organisatoriske, pædagogiske og didaktiske forudsætninger og tilgange til at arbejde med mangfoldighed og inklusion i folkeskolen, så er der en række fænomener, som er af mere generel betydning.

Resultaterne af følgeforskningen kan således give os en retning i forhold til arbejdet med fagprofessionelles holdninger, bekymringer og mestringsoplevelser både som en del af en skolekultur og som forhold, vi således kan sætte fokus på og italesætte samt arbejde pædagogisk med, men ligeledes som noget, der kan være retningsgivende i arbejdet med fagprofessionelles grunduddannelser og efter- og videre uddannelse.

ET SKIFTE I PROBLEMFORSTÅELSER FRA INDIVID TIL KONTEKST

Følgeforskningen viser, at der er sket en bevægelse i lærere og pædagogers problemforståelse således, at færre i løbet af projektet mener, at vanskeligheder skyldes forhold i den enkelte elev snarere end forhold i skolen. Med andre ord **er der sket en bevægelse fra et individfokus mod et mere kontekstuel, pædagogisk og didaktisk perspektiv på elever i vanskeligheder i skolen.** Dette kommer ligeledes til udtryk i forbindelse med fagprofessionelles teammøder, hvor analyser også peger på, at bekymringer på teammøder i mindre grad, over projektets tid, handler og enkelte elever men i højere grad om klasse- og undervisningsfællesskabet.

FAKTA OM UNDERSØGELSEN

Undersøgelsen er et longitudinelt studie af omkring

5.000

nordjyske lærere og pædagogers holdninger, bekymringer og mestringsoplevelser af arbejdet med mangfoldighed og inklusion i skolen

Undersøgelse er **unik i en dansk sammenhæng** grundet det **store datagrundlag** med besvarelser **over tre år** fra lærere og pædagoger i samtlige nordjyske kommuner

LÆRERE & PÆDAGOGER ER BLEVET MERE POSITIVE I FORHOLD TIL INKLUSION, MEN BEKYMRINGER ER DER STADIG

Følgeforskningen viser, at **lærere og pædagoger i Nordjylland er blevet mere positive i forhold til arbejdet med mangfoldighed og inklusion i skolen** gennem projektets tre år. Det viser sig bl.a. ved, at færre lærere og pædagoger mener, at flere børn fra skolens almenundervisning bør henvises til specialundervisning, og at stadig flere mener, at skole godt kan rumme de elever, der går der i dag

Samtidigt viser resultaterne, at **bekymringerne angående inklusion i skolen er forholdsvis stabile over tid.** Samlet set viser resultaterne, at bekymringerne omkring inklusion er komplekse og flerdimensionelle, og at nogle aspekter – særligt arbejdsbyrde og stress – er blevet mere fremtrædende over tid, mens andre – som kompetenceusikkerhed – viser tegn på udvikling.

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

 Opmærksomheder fra
UCN

 Opmærksomheder fra
Børne- og kulturchefer

 Resultater fra
den kvalitative forskning

 → Resultater fra
den kvantitative forskning

 Resultater fra
evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

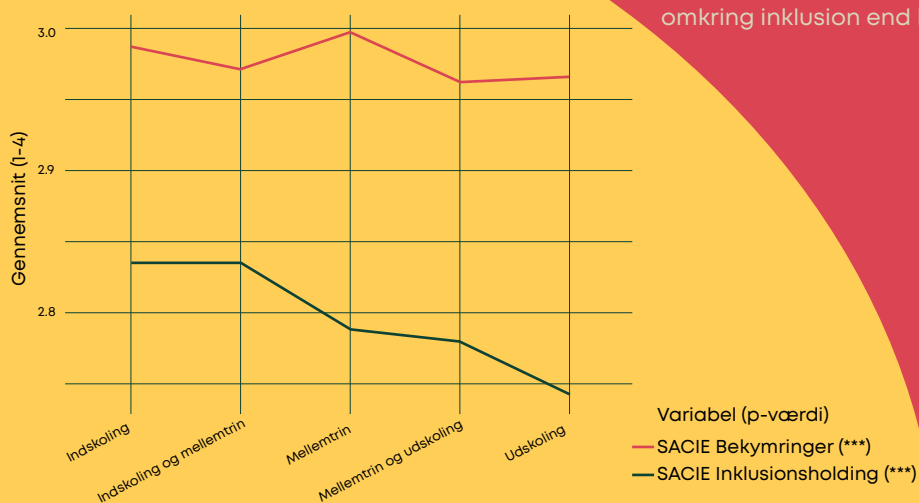
A.P. MØLLER FONDEN

**FORSKELLE MELLEM LÆRERE
I FORHOLD TIL KLASSETRIN**

Der ses en tydelig og signifikant nedadgående tendens i lærernes *holdninger til inklusion*, afhængigt af hvilket klassetrin de primært underviser på, forstået på den måde at lærere i indskoling har de mest positive holdninger, mens lærere i udskoling scorer lavest. Denne udvikling kan tolkes som et udtryk for, at inklusion opleves som mere udfordrende i de ældre klassetrin, hvor de faglige krav og sociale dynamikker ofte er mere komplekse.

I modsætning til holdningerne ses der ikke en signifikant forskel i bekymringer ved inklusion på tværs af klassetrin.

Læreres inklusionsholdninger og bekymringer fordelt på klassetrin

**FORSKELLE MELLEM
PÆDAGOGER OG LÆRERE**

Vores analyse viser ingen signifikante forskelle mellem lærere og pædagoger i forhold til deres holdninger til inklusion.

Omvendt er der meget signifikante forskelle på lærere og pædagogers bekymring for inklusion, hvor lærere er markant mere bekymrende for, hvordan inklusion kommer til at påvirke deres arbejde som undervisere end pædagoger.

En anden forskel er, at lærere vurderer sig betydeligt bedre til at kunne tilrettelægge og tilpasse deres undervisningspraksis og didaktik så det imødekommer en mangfoldig elevgruppe end pædagoger. Modsat vurderer pædagogerne sig signifikant bedre forhold til at kunne håndtere elever med udfordrende adfærd og i forhold til at kunne indgå i tværprofessionelt samarbejde omkring inklusion end lærerne.

**BETYDNINGEN AF AT HAVE
VIDEN OM SPECIALPÆDAGOGIK**

Pædagoger og lærere der ikke har haft specialpædagogik som en del af deres grunduddannelse, er betydeligt mere bekymrende for, hvordan inklusion for børn med særlige behov vil påvirke deres arbejde, end dem der har haft specialpædagogik på deres grunduddannelse.

Dem der har haft specialpædagogik på deres grunduddannelse vurderer sig ligeledes signifikant bedre til at kunne tilrettelægge og tilpasse egen didaktik på en inkluderende måde.

De er signifikant bedre i stand til at kunne indgå i tværprofessionelt samarbejde end gruppen, der ikke har modtaget specialpædagogik på deres grunduddannelse.

Tilsvarende tendenser ses, når man sammenligner grupperne der hhv. har og ikke har modtaget specialpædagogisk eftervidereuddannelse (EVU).

Dem, der har modtaget specialpædagogisk EVU, er signifikant mindre bekymrede i forhold til inklusion end dem, der ikke har.

De vurderer sig ligeledes bedre i stand til at mestre arbejdet med inklusion i alle spørgsmål vedrørende egen-mestring.

Dette tyder på, at EVU i specialpædagogik kan være med til at reducere fagpersoners bekymringer og usikkerhed i forhold til inklusionsopgaven.

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra
UCN

Opmærksomheder fra
Børne- og kulturchefer

Resultater fra
den kvalitative forskning

→ Resultater fra
den kvantitative forskning

Resultater fra
evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

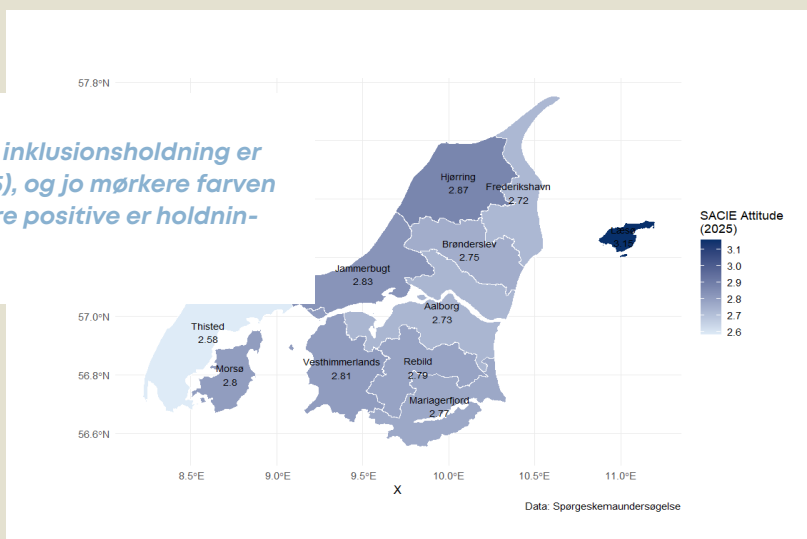
REGIONALE FORSKELLE I INKLUSIONSHOLDNINGER OG BEKYMRINGER

Når vi ser på et kort af regionens kommuner i forhold til lærere og pædagogers holdninger og bekymringer til inklusion og mangfoldighed ser vi forskelle. Vi kan ikke pege på tydelige årsager til disse forskelle, men konstatere, at der er forskelle.

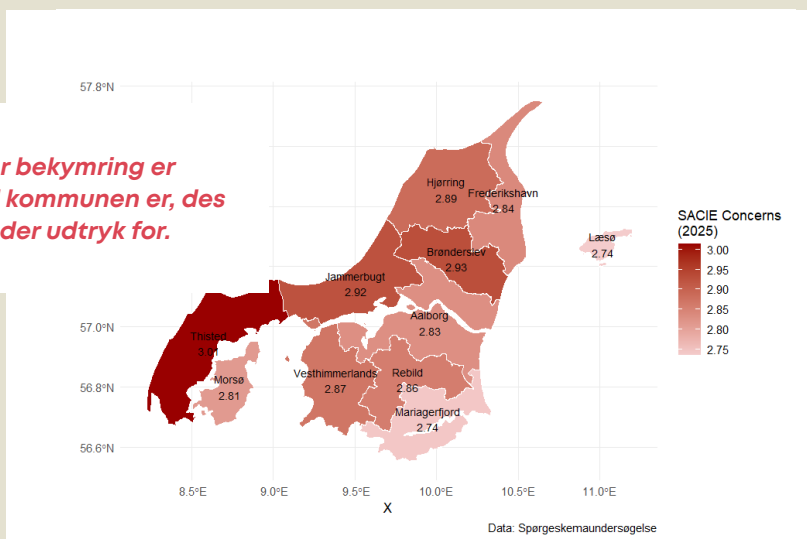
Følgeforskningens resultater viser, at når lærere og pædagoger har deltaget i aktionslæringsforløb i regi af projekt Den mangfoldige folkeskole har det en positiv betydning for inklusionsholdningen og oplevelse af inklusionsmestring.

Dette gør sig imidlertid ikke gældende i forhold til graden af bekymringer.

Gennemsnitscoren for inklusionsholdning er 2,76 (midtpunktet er 2,5), og jo mørkere farven blå er på kortet, jo mere positive er holdningerne til inklusion.

Gennemsnitsscoren for bekymring er 2,86, og jo mørkere rød kommunen er, des mere bekymring gives der udtryk for.

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

 Opmærksomheder fra
UCN

 Opmærksomheder fra
Børne- og kulturchefer

 Resultater fra
den kvalitative forskning

 → Resultater fra
den kvantitative forskning

 Resultater fra
evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

BETYDNING AF DELTAGELSE DEN MANGFOLDIGE FOLKESKOLE

Deltagere har signifikant mere positive holdninger til inklusion end dem, der ikke har deltaget

1 INKLUSIONSHOLDNINGER (SACIE Attitude)

Respondenter, der har deltaget i et DMF-aktionsforløb, har signifikant mere positive holdninger til inklusion end dem, der ikke har deltaget (midelværdi 2,825 vs. 2,736; $p < 0,001$).

Dette indikerer, at aktionsforløbene kan have styrket troen på værdien af inkluderende praksis og øget viligheden til at tilpasse undervisningen til mangfoldige elevgrupper.

2 EGEN-MESTRING I UNDERVISNING (TEIP)

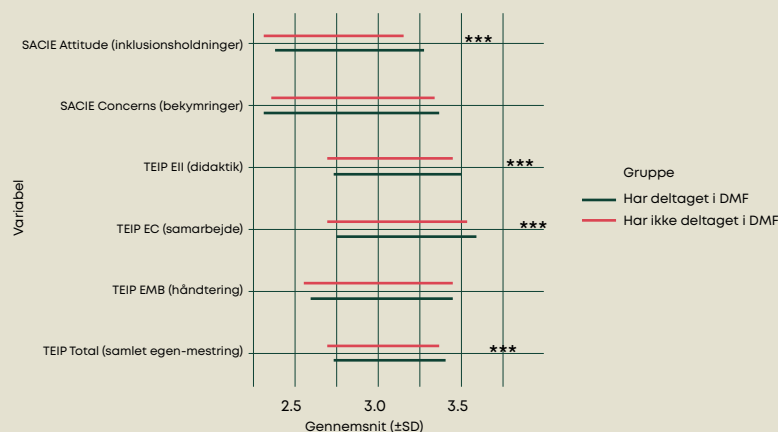
Deltagerne scorer markant højere på TE-IP-subskalaerne for didaktik (EII), samarbejde (EC) og samlet egen-mestring (TEIP Total).

Det peger på, at DMF-forløbene især har styrket oplevelsen af kompetence til at tilrettelægge undervisning og samarbejde med kolleger og forældre om inklusionsopgaver. Derimod ses ingen signifikant forskel på håndtering af udfordrende adfærd ($p = 0,071$), hvilket kan afspejle, at dette tema ikke har været centralt i forløbene.

3 BEKYMRINGER OM INKLUSION (SACIE Concerns)

Der er ingen signifikant forskel mellem grupperne på bekymringer ($p = 0,904$). Bekymringer er et mere komplekst fænomen, der ikke kun afhænger af den enkeltes kompetence, men også af strukturelle forhold som ressourcer, støttefunktioner og skolens rammer. Selv hvis man føler sig bedre klædt på til inklusionsopgaven, kan bekymringer om arbejdsbelastning og elevernes trivsel fortsat være til stede.

Deltagelse i DMF-aktionsforløb og inklusion/egen mestring

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra
UCN

Opmærksomheder fra
Børne- og kulturchefer

Resultater fra
den kvalitative forskning

Resultater fra
den kvantitative forskning

→ Resultater fra
evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

Et omfattende
kvantitativt og
kvalitativt
datamateriale

RAMBØLL EVALUERING

Evalueringen er gennemført af Rambøll for A.P. Møller Fonden i perioden 2022-2025. Formålet har været at give et samlet billede af, i hvilket omfang kommunerne i praksis er lykkedes med at skabe deltagelsesmuligheder for flere elever – og samtidig være nysgerrig på, hvad det kræver at drive så stor en kulturforandring nu og i fremtiden.

Evalueringen bygger på et omfattende kvantitativt og kvalitativt datamateriale. Der er gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt alt pædagogisk personale og ledere på skolerne i de elleve nordjyske kommuner, som har deltaget i hele projektet. Derudover er der på tværs af de tre år gennemført 18 casebesøg i kommunerne med interviews af elever, pædagogisk personale, vejledere, skoleledere og forvaltningsrepræsentanter samt tværgående workshops med repræsentanter fra forskellige skoler. Endelig er der alle tre år indhentet refleksioner gennem dialogværktøjer.

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra UCN

Opmærksomheder fra Børne- og kulturchefer

Resultater fra den kvalitative forskning

Resultater fra den kvantitative forskning

→ Resultater fra evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

Der er skabt et stærkere fælles børnesyn i regionen

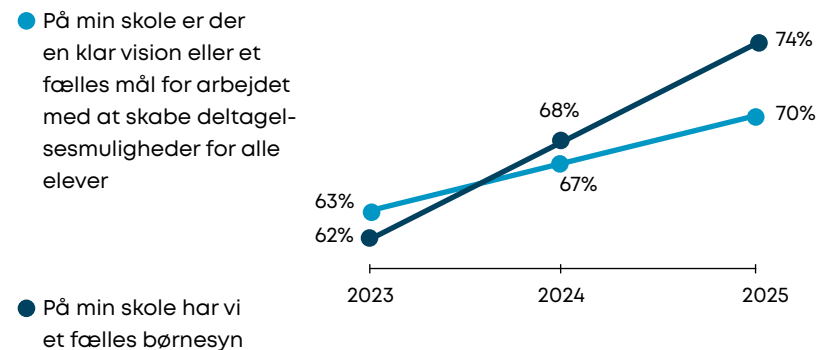
En central ambition i Den Mangfoldige Folkeskole har været at skabe et fælles børnesyn og en klar vision for arbejdet med at styrke alle elevers deltagelsesmuligheder. Rambølls evaluering viser, at kommunerne er lykkedes med det. Signifikant flere lærere, pædagoger og ledere oplever, at deres skole har et fælles børnesyn og en fælles vision.

I interviews fortæller pædagogisk personale, at kompetenceudviklingen og de fælles samtaler om børnesyn har ændret deres tankegang og måder at arbejde med eleverne. Nu ser de i højere grad "med eleverne" og forholder sig til hele konteksten rundt om eleverne. Flere lærere og pædagoger oplever også, at der er skabt et stærkere fælles ansvar for eleverne og fællesskabet; hvor der før var en tendens til at fokusere på at have 'dygtige elever', er der nu et større fokus på at hjælpe hinanden med at få alle elever med.

GENERELT FREMHÆVER PÆDAGOGISK PERSONALE, AT:

- **Det er vigtigt at tale om, hvordan børnesynet efterleves i praksis.** Ved at tage afsæt i konkrete situationer fra hverdagen, bliver det tydeligt, hvordan "plejer" skal udfordres og udvikles.
- **Alle medarbejdere skal klædes på til at arbejde med eget børnesyn.** Det er en stor og svær opgave at udfordre et eksisterende børnesyn, og derfor er det vigtigt, at alle modtager den samme viden.

UDVIKLINGEN I OPLEVELSEN AF SKOLENS BØRNESYN OG VISION

Note: N i 2025 = 4453, N i 2024 = 4118, N i 2023 = 4870.

Spørgsmålsformulering: 'Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn? Figuren viser andelen, der har sagt, at de enten er overvejende eller helt enige i de pågældende udsagn (7-8 og 9-10 på en skala fra 1-10). Signifikante udviklinger i den gennemsnitlige vurdering fra 2023 til 2025 er markeret med en farvet linje. Datakilde: Spørgeskemaundersøgelse 2023, 2024 og 2025.

Det er blevet en mere rummelig folkeskole. Der er flere kolleger, som møder børnene, hvor de er. Der er sket meget i forhold til vores forståelse af, at man skal se ind i egen praksis.

Vi kigger ikke kun på den enkelte elev, som har det svært. Vi kigger også på hele årgangen og klasse miljøet. Det er blevet mere tydeligt nu, fordi vi som skole har haft et stort fokus på det.

- Pædagogisk personale

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra UCN

Opmærksomheder fra Børne- og kulturchefer

Resultater fra den kvalitative forskning

Resultater fra den kvantitative forskning

→ Resultater fra evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

Aktionslæringsforløb har skabt forandringer i praksis

På skoler rundt om i Nordjylland har lærere, pædagoger og ledere arbejdet med at udvikle og forbedre egen praksis gennem aktionslæringsforløb. Blandt disse medarbejdere er der generelt en oplevelse af, at arbejdet med prøvehandlinger har bidraget til at forbedre elevernes deltagelsesmuligheder, trivsel og mulighed for at blive så dygtig som muligt.

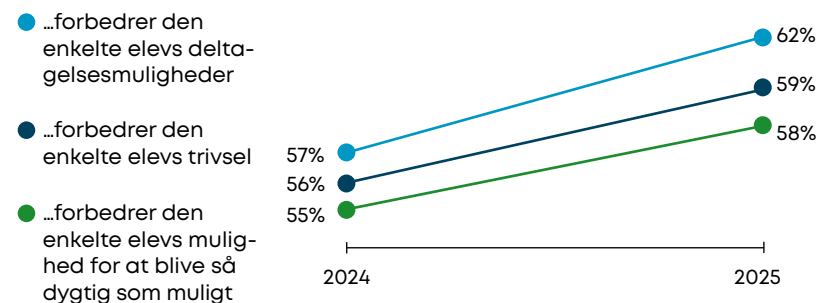
På tværs af skolerne er der mange eksempler på, at arbejdet med aktionslæring og prøvehandlinger har ført til konkrete og meningsfulde forandringer i praksis. Blandt de mest udtalte resultater er et øget fokus på at anvende fællesskabende didaktikker og pædagogikker, et større fokus på at tilrettelægge skoledagen med en klar struktur og tydelige rammer og at gøre undervisningen mere differentieret, så flere elever får mulighed for at deltage og lykkes på egne præmisser.

UDBYTTET AF AKTIONSLÆRINGSFORLØBENE ER SÆRLIGT HØJT, NÅR:

- **Teamene arbejder med en selvvalgt problemstilling, som fylder meget i hverdagen.** Her bliver aktionslæringsforløbene en tiltrængt mulighed for at stoppe op og reflektere over, hvordan teamet sammen overkommer udfordringen.
- **Der er en stærk kultur for at samarbejde og give feedback i teamet.** Et trygt miljø er essentielt for, at det pædagogiske personale føler sig komfortable med at dele egne erfaringer, bekymringer og udfordringer og eksperimentere med nye måder at gøre tingene på.

UDVIKLINGEN I UDBYTET AF PRØVEHANDLINGER OG AKTIONSLÆRINGSFORLØB FOR ELEVER

Jeg oplever, at arbejdet med prøvehandlinger og/eller aktionslæringsforløb...

Note: N i 2025=1989, N i 2024=1331.

Spørgsformulering: "Jeg oplever, at arbejdet med prøvehandlinger og/eller aktionslæringsforløb..." Figuren viser andelen, der har sagt, at de enten er overvejende eller helt enige i de pågældende udsagn. Signifikante udviklinger i den gennemsnitlige vurdering fra 2024 til 2025 er markeret med en farvet linje. Datakilde: Spørgeskemaundersøgelse 2024, 2025.

Lige da jeg startede, handlede indholdet i lærings-samtalerne meget om at igangsætte aktioner for den enkelte elev. Nu handler det meget om fællesskabsskabende aktioner. Det er en tydelig forandring i mindsettet hos personalet.

– Leder

Når vi arbejder med aktionslæring, skal vi finde en problemstilling, der er stor nok til, at vi kan snakke om det. Ellers bliver det søgt. Men hvis nogle kollegaer brænder for, at et problem bliver løst, så føler jeg, at jeg hjælper dem.

– Pædagogisk personale

Indhold:

Info om projektets formål

Brønderslev

Frederikshavn

Hjørring

Jammerbugt

Læsø

Mariagerfjord

Morsø

Rebild

Thisted

Vesthimmerland

Aalborg

Opmærksomheder fra UCN

Opmærksomheder fra Børne- og kulturchefer

Resultater fra den kvalitative forskning

Resultater fra den kvantitative forskning

→ Resultater fra evalueringen fra Rambøll

Støttet af:

A.P. MØLLER FONDEN

Teamsamarbejdet er styrket

Et stærkt samarbejde i teams er et fundament for at kunne skabe deltagelsesmuligheder for alle elever i løbet af skoledagen. Det er vigtigt for at skabe sammenhæng og genkendelighed på tværs af de voksne, som eleverne møder.

Her viser evalueringen, at flere lærere, pædagoger og ledere oplever, at deres team inddrager hinanden i udviklingen af praksis, sætter tid af til analyse af praksis og evaluerer egen praksis.

Det pædagogiske personale oplever særligt, at aktionslæringsforløbene har fungeret som løftestang for at styrke teamsamarbejdet. Ved at fordybe sig i pædagogiske og didaktiske drøftelser sammen, opstår der et naturligt rum for at give og modtage sparring. Samtidig oplever de, at aktionslæringsforløbene skaber motivation til at samarbejde endnu tættere, fordi det bliver tydeligere, hvorfor samarbejdet er vigtigt for at styrke kvaliteten af læringsmiljøet.

GENERELT FREMHÆVER MEDARBEJDERNE, AT:

- **Et fælles børnesyn er afgørende**, når man skal samarbejde i et team om at udvikle eleverne. Det er en forudsætning for, at man sammen kan nå frem til gode løsninger for eleverne.
- **Lederne spiller en væsentlig rolle** i forhold til at understøtte teamsamarbejdet. Det handler blandt andet om at påtage sig en aktiv rolle i udviklingsarbejde og følge systematisk op på de handlinger, teamet arbejder med.

Et stærkt teamsamarbejde – bygget på fælles børnesyn og ledelsesmæssig støtte – er afgørende for at skabe gode læringsmiljøer og deltagelsesmuligheder for alle elever.

”

Når vi tør være åbne over for at dele vores undervisning med hinanden, så åbner vi ligesom op for at kunne skabe de her læringsmiljøer med deltagelsesmuligheder for alle. I fællesskab kan vi jo se mere og gøre mere, end vi kan som individer.

Pædagogisk personale

Noget af det, som jeg synes øger motivationen, er, når det gør en forskel. Når vi kan se, at nogle af de prøvehandling, der sættes i værk, har en betydning.

Leder

Yderligere informationer og materiale,
kan ses på hjemmesiden:

www.denmangfoldigefolkeskole.dk

**Den Mangfoldige
Folkeskole**